T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
KORE DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

TÜRKÇE VE KORECENİN SÖZ DİZİMSEL AÇIDAN KARŞILAŞTIRILMASI

(Yüksek Lisans Tezi)

Hazırlayan
Derya BAKIR

Danışman
Prof. Dr. Sırrı Göksel TÜRKÖZÜ

AĞUSTOS 2017
KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK SAYFASI

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi beliritirim.

DERYA BAKIR

KABUL ONAY SAYFASI

Prof. Dr. S. Göksel TÜRKÖZÜ danışmanlığında **Derya BAKIR** tarafından hazırlanan **"Türkçe ve Korecenin Söz Dizimsel Açıdan Karşılaştırılması"** adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü **Doğu Dilleri ve Edebiyatı** Anabilim Dalında **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

03/08./2017

JÜRİ:

Danışman :Prof. Dr. Göksel TÜRKÖZÜ

Üye :Yrd. Doç. Dr. Hatice KÖROĞLU TÜRKÖZÜ

Üye :Doç. Dr. Ayşe DEMİR

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun ...01./.08./.2017.. tarih ve ...23... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

...21.../.08./.2017...

Prof. Dr. Celaleddin ÇELİK
Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Bu çalışmada Türkçe ve Korecenin söz dizimsel özellikleri incelenerek iki dil arasında karşılaştırma yapılması amaçlanmıştır.

Ülkemizde dilbilim çalışmalarının artmasıyla birlikte yabancı diller ile değerli dilimiz Türkçe arasında yapılan karşılaştırmalı dilbilim çalışmaları da artmaktadır. Ancak bu çalışmalar arasında Türkçe ve Korece karşılaştırmalı dilbilim çalışmalarının azlığı göze çarpmaktadır. Bu anlamda Türkiye örneğinde literatüre katkı sağlayacağı düşüncesiyle bu çalışma hazırlanmıştır.

Çalışma konusunun belirlenmesinde ve çalışmanın hazırlanma sürecinde benden bilgilerini, tecrübelerini ve değerli zamanını esirgemeyerek bana yardımcı olan danışman hocam sayın Prof. Dr. Sırrı Göksel TÜRKÖZÜ'ne teşekkürü borç bilirim. Ayrıca lisans ve yüksek lisans eğitim sürecimde benimle değerli bilgilerini paylaşan ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen sayın Yrd. Doç. Dr. Hatice KÖROĞLU TÜRKÖZÜ'ne sonsuz teşekkür ederim.

Derya BAKIR

Kayseri, 2017

TÜRKÇE VE KORECENİN SÖZ DİZİMSEL AÇIDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Derya BAKIR

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi, Ağustos 2017

Danışman: Prof. Dr. Sırrı Göksel TÜRKÖZÜ

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Türkçe ve Korecenin söz dizimsel açıdan karşılaştırmasını yaparak benzer ve farklı yönlerini tespit etmektir.

Türkçe ve Korece Ural-Altay dil ailesinin Altay koluna mensup iki dildir. Benzer dilbilgisi özelliklerine sahip olduğu da bilinmektedir. Ancak bu iki dil arasında farklılıklar da mevcuttur.

Karşılaştırmalı dilbilim çalışmaları özellikle yabancı dil öğrenmeyi zorlaştıran dilsel yapıları ortaya koymak amaçlı yapılmaktadır. Bu çalışma da iki dil arasındaki dilsel yapıları söz dizimi bağlamında inceleyerek benzerlikleri ve farklılıkları göz önüne sermek amacıyla yapılmıştır.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Türkçe söz dizimi cümle ögeleri ve türleri açısından incelenmiştir. İkinci bölümde Korece söz dizimi cümle ögeleri ve türleri açısından incelenerek örneklerle açıklamalar yapılmıştır. Son bölümde ise iki dilin söz dizimsel yapıları karşılaştırılara benzerlikler ve farklılıklar tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Korece, Türkçe, Söz Dizimi, Cümle Ögeleri, Cümle Türleri, Karşılaştırmalı Dilbilim

A COMPARATIVE STUDY OF TURKISH AND KOREAN SYNTAX

Derya BAKIR

Erciyes University, Institute of Social Sciences

MA Thesis, August 2017

Supervisor: Prof. Dr. Sırrı Göksel TÜRKÖZÜ

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine similarities and differences between Turkish and Korean syntax by comparing.

It is certain that Turkish and Korean languages belong to Altaic branch of Ural-Altaic language family. Also it is known that they have the same grammatical similarities. But they have some differences as well.

Comparative linguistic studies are researched the reason of revealing the structure of language which is making difficult to learn a foreign language in particular. Therefore this research have been analyzed the purpose of showing similarities and differences between Turkish and Korean by researching as part of syntax.

This research consists of three parts. At the first part, it has been mentioned that Turkish syntax in terms of elements and types of sentences. For the second part Korean syntax has been explained by samples with regards to elements and types of sentence. Lastly, the similarities and differences has been determined by comparing grammatical structures of Turkish and Korean.

Key Words: Korean, Turkish, Syntax, Sentence Elements, Sentence Types, Comparative Linguistic

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK SAYFASI ii
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
ÖN SÖZ iii
ÖZET iv
ABSTRACT v
İÇİNDEKİLER vi
TABLOLAR LİSTESİ viii
GİRİŞ 2

1. BÖLÜM :

TÜRKÇE SÖZ DİZİMİ

1.1. TÜRKÇE CÜMLE ÖGELERİ 9
1.1.1. Yüklem 9
1.1.2. Özne 10
1.1.3. Nesne 13
1.1.4. Zarf 15
1.1.5. Yer Tamlayıcısı (Dolaylı Tümleç) 16
1.1.6. Cümle Dışı Öge 17
1.2. TÜRKÇE CÜMLE TÜRLERİ 18
1.2.1. Yapılarına Göre Cümleler 18
1.2.2. Yükleminin Türüne Göre Cümleler 21
1.2.3. Yükleminin Yerine Göre Cümleler 22
1.2.4. Anlamına Göre Cümleler 22

2. BÖLÜM:

KORECE SÖZ DİZİMİ

2.1. KORECE CÜMLE ÖGELERİ 27
2.1. Temel Ögeler 27
2.1.2. Yan Ögeler 36
2.2. KORECE CÜMLE YAPISI 43
2.2.1. Basit Cümle (홑문장) 44
2.2.2. Birleşik Cümle (겹문장) 44
2.3. KORECE CÜMLE TÜRLERİ 50
2.3.1. Olumlu Cümle (평서문) 50
2.3.2. Olumsuz Cümle (부정문) 51
2.3.3. Soru Cümlesi (의문문) 52
2.3.4. Emir Cümlesi (명령문) 52
2.3.5. Ünlem Cümlesi (감탄문) 53
2.3.6. İstek Cümlesi (청유문) 54

3. BÖLÜM:

TÜRKÇE VE KORECENİN SÖZ DİZİMSEL AÇIDAN KARŞILAŞTIRILMASI

3.1. CÜMLE ÖGELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI 56
3.1.1. Yüklem (서술어) 57
3.1.2. Özne (주어) 58
3.1.3. Nesne (목적어) 60
3.1.4. Tümleç (보어) 62
3.1.5. Zarf (부사어) 62
3.1.6. Yer Tamlayıcısı 66

3.1.7. Sıfat (관형어) 67

3.1.8. Cümle Dışı Öge (독립어) 68

3.2. CÜMLE TÜRLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI 68

3.2.1. Yapılarına Göre Cümleler 70

3.2.2. Anlamına Göre Cümleler 78

3.2.3. Yüklemin Türüne Göre Cümleler 82

3.2.4. Yüklemin Yerine Göre Cümleler 83

3.3. SAYILARIN CÜMLEDEKİ SÖZ DİZİMİ 84

SONUÇ 87

KAYNAKÇA 92

ÖZ GEÇMİŞ 94

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Korece Cümle Ögeleri 27

Tablo 2: Korece Sıfat Yapma Ekleri 38

Tablo 3: Korece Zarf Türleri 40

Tablo 4: Korecede İsimlere Gelerek Onların Cümle İçerisinde Zarf Görevi Görmesini Sağlayan Zarf Ekleri 40

Tablo 5: Korece Cümle Yapıları 43

Tablo 6: Korece Birleşik Cümle Çeşitleri 45

Tablo 7: Kapsanan Cümle Çeşitleri 46

Tablo 8: Alıntı Yan Cümle Çeşitleri 48

Tablo 9: Korece Olumlu Cümle Son Ekleri 50

Tablo 10: Korece Olumsuz Cümle Son Ekleri 51

Tablo 11: Korece Soru Cümlesi Son Ekleri 52

Tablo 12: Korece Emir Cümlesi Son Ekleri 53

Tablo 13: Korece Ünlem Cümlesi Son Ekleri 53

Tablo 14: Korece İstek Cümlesi Son Ekleri..... 54
Tablo 15: Türkçe ve Korece Cümle Ögeleri Karşılaştırması..... 56
Tablo 16: Türkçe ve Korece Cümle Türleri Karşılaştırması..... 68
Tablo 17: Türkçe ve Korece Birleşik Cümle Karşılaştırması..... 72
Tablo 18: Türkçe ve Korece Sayıların Cümledeki Söz Dizimi..... 84

GİRİŞ

Tezin Konusu

Dil, insanı insan yapan olguların başında gelir. İnsanı bütün canlılardan ayıran özelliklerin temelini oluşturur. Dünyanın var olduğu zamandan itibaren topluluklar halinde yaşamalarını sağlayan ve kültürlerini oluşturan başlıca etkendir.

Prof. Dr. Doğan Aksan'a göre dil;

"Bir anda düşünemeyeceğimiz kadar çok yönlü, değişik açılardan bakınca başka başka nitelikleri beliren, kimi sırlarını bugünde çözemediğimiz büyülü bir varlıktır. O, gerek insan, gerek toplum, gerekse insan ve toplumdan ayrı düşünülmeyecek olan bilim, sanat ve teknik gibi bütün alanlarla ilgili bulunan, aynı zamanda onları oluşturan bir kurumdur."[1]

Hayatın her alanında baş konuma sahip olan dil, dilbilimciler tarafından yıllarca araştırma konusu olmuştur. Tarihinden ses bilgisine, sözcüklerin temel taşlarından cümle ögelerinin birbirleriyle olan ilişkilerine kadar bir çok alanda çalışmalar yapılmıştır. Diller, derya deniz bir alanı kapsadığından dilbilim kendi içerisinde ses bilim, biçim bilim, anlam bilim, köken bilim gibi çeşitli başlıklara ayrılarak incelenmektedir. Bu başlıklardan biri de söz dizimidir.

Söz dizimi, kelimeleri anlamlandırmak, verilecek duygu ve düşünceyi eksiksiz betimlemek için kelimelerin bir kurala dayalı olarak sıralanması gerektiğini vurgulayan dilbilimin bir alt dalıdır. Hiçbir kelime tek başına duygu ve düşünceyi açıkca belli etmeyeceği gibi iki ve daha fazlası kelimeler için de bu durum geçerlidir. Örneğin, başka bir dile ait kelimeleri sözlük yoluyla öğrenmek mümkündür ancak o kelimelerin sıralanış biçimi bilinmediğinden ortaya anlamlı bir cümle çıkarılamaz. Bu sebeple yabancı dil öğrenmenin başlıca kurallarından biri de o dilin söz dizimsel yapısını öğrenmektir.

"Söz dizimi çalışmalarının tarihi düşündüğümüzden daha eski zamana, yüzyıllar öncesine dayanır. Fakat burada bahsettiğimiz modern söz dizimi kuramının çıkış noktası Noam Chomsky'e dayanmaktadır."[2] Chomsky söz dizimini şu şekilde tanımlamaktadır.

---

[1] Doğan Aksan (2000), *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*, TDK Yayınları, Ankara.
[2] Peter W. Culicover (2014), Andriw Carnie, Dan Siddiqi ve Yosuke Sato, *The History of Syntax,* Hanbook of Syntax, London.

"Söz dizimi, cümlelerin belirli dillerde oluşturulduğu ilke ve süreçlerin incelenmesidir." [3]

Yeni bir dil öğrenirken kişi ilk başlarda hedef dile çevrilecek cümleyi ana dilindeki söz dizimine uyarlayarak çeviriyi gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Bu sebeple öğrenilecek dilden önce ana dile olan hakimiyet mutlak ki düşünüldüğünden de önemli bir yere sahiptir. Kişi ilk düzeyde kendi ana dilinde düşündükten sonra öğrenilen dile çeviriyi gerçekleştireceği için ana dile olan hakimiyetin önemi göz ardı edilemez. Hele ki söz konusu aynı dil ailesinden iki dilin karşılaştırılması ise yapılacak olan karşılaştırmanın verimli sonuçlar vermesi diğer dil ailelerindeki dillere nazaran daha olasıdır. Bu sebeple dil öğrenirken ana dile hakim olmak ve hedef dil ile ortaya çıkacak farklılıkları önceden tespit etmek o dili öğrenen kişiler için de öğrenmeyi kolaylaştıracaktır.

Bu çalışmada, Türkçe ve Korecenin söz dizimi yapıları incelenerek tespit edilecek sonuçların her iki dili öğrenen kişilere ve araştırmacılara literatür açısından katkı sağlanması amaçlandı. Teorik düzeyde yapılan karşılaştırmalı dilbilim çalışmasında, aynı dil ailesine mensup Türkçe ve Korecenin söz dizimsel yapıları incelenmiş iki dil arasındaki farklılıklar ve benzerlikler tespit edilmiştir. Bu amaç doğrultusunda iki dilin mensup oldukları dil ailesinin özelliklerini taşımalarının aksine, sahip oldukları diğer dilbilgisel özelliklerin nasıl bir farklılığa sahip olduğu saptanarak bu dili öğrenen kişilere ve araştırmacılara yeni bir yol açılması amaçlanmıştır.

Literatür Değerlendirmesi

Bu çalışma için kullanılan birincil kaynaklar aşağıdaki gibidir.

1. Leyla Karahan, *Türkçede Söz Dizimi*, Akçağ Yayınları, Ankara 2015.

Üniversitelerde ders kitabı olarakta okutulan bu kitap, çalışmamızda kullanılan en temel kaynaklardan biridir. Türkçe cümle ögeleri hakkında verilen derinlemesine ve anlaşılır açıklamaları, tez çalışmasında yaşanan olası sıkıntılarda bize yol gösterici bir öğretmen niteliğinde olmuştur.

[3] Noam Chomsky (1957), *Syntactic Structures*, Mouton Publisher, The Hague, s.11.

2. Mustafa Özkan ve Veysi Sevinçli, *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi,* Akademik Yayınlar, İstanbul 2013.

Bu kaynakta cümleyi meydana getiren ögeler ve cümle çeşitleri bol örneklere dayalı olarak ele alınmıştır. Tez çalışmasının ilk ve son bölümlerinde Türkçe cümlelerin çözümlemeleri yapılırken bu kaynaktan yararlanılmıştır.

3. Günay Karaağaç, *Türkçenin Söz Dizimi,* Kesit Yayınları, İstanbul 2011.

Günay Karaağaç'ın bu kitabı, tez çalışmasının Türkçe söz dizimi bölümünde ağırlıklı olarak kullanılan başlıca kaynaklardandır. Kitap cümle ögeleri ve cümle türlerini içermektedir. Kitapta verilen ayrıntılar çalışmanın karşılaştırma bölümünde karşılaşılan zorluklarda yol gösterici olmuştur.

4. Haydar Ediskun, *Türk Dilbilgisi*, Remzi Kitapevi, İstanbul 2010.

Türk Dilbilgisi isimli bu kaynakta, Türkçe dilbilgisi yapıları ve örneklemeler incelenmiştir. Özellikle tezin Türkçe söz dizimi bölümü için cümle ögeleri ve türleri incelenerek teze yansıtılmıştır.

5. 박영순, *현대 한국어 통사론*, 집문당, 서울 1992,

(Bag Yıonğsun, *Günümüz Korece Söz Dizimi*, Cibmundanğ, Seul 1992).

Bu kaynakta, Korece söz dizimi hakkında derinlemesine bilgi verilmiştir. Söz diziminin evrensel tarihinden, dilbilimcilerin söz dizimi hakkında yaptıkları tanımlamalara kadar bir çok bilgi yer almaktadır. Ayrıca Korece söz dizimi çalışması

nasıl yapılması ve hangi noktalara değinilmesi gerektiğine dair açıklamalar da yapılmıştır. Yapılan çalışmada da Korece cümle ögeleri ve örneklere dair incelemeler bu kaynaktan kullanılmıştır.

6. 박영순, *한국어와 한국어 교육*, 한국문화사, 서울 2008,

(Bag Yıonğsun, *Korece ve Korece Eğitimi,* Hangugmunhoasa, Seul 2008).

Bag Yıonğsun'un bu kitabında Korece dilbilgisi hakkında geniş bilgi verilmiştir. Yapılan tez çalışmasında, bu kaynakta bulunun cümle türleri hakkındaki açıklamalar dikkate alınarak, tanımlamalar ve örnekler üzerinde durulmuştur.

7. 권재일, *한국어 통사론*, 강남 출판문화센터, 서울 1992,

(Guıon Ceil, *Korece Söz Dizimi*, Ganğnam Çulpanmunhoasentıo, Seul 1992).

Bu kaynak çalışmada kullanılan başlıca kaynaklardan biridir. Kitapta Korecenin söz dizimi hakkında bilgi verilmiştri. Korece cümle ögeleri ve türleri ayrıntılı bir şekilde incelenmiş örneklerle açıklanmıştır. Bu açıklamalar tezde, Korece cümle ögeleri ve türlerinin Kore kaynaklı bir kitaptan incelenerek analizinin yapılmasında yardımcı olmuştur.

8. 김 정숙, 박동호, 이병규, 이해영, 정희정, 최정순, 허영, *외국인을 위한 한국어 문법 1*, 국립국어원, 서울 2005,

(Gim Cıonğsug, Bag Donğho, İ Byıonğgyu, İ Heyıonğ, Cıonğ Hıycıonğ, Çö Cıonğsun, Hıoyıonğ, *Yabancılar İçin Korece Dilbilgisi 1*, Gugribgugıovon, Seul 2005).

Korece dilbilgisi eğitimi görmek isteyen yabancılar için yazılmış olan bu kitap, ayrıntılı ve açıklamalı örneklerle çalışmada incelenen Korece söz dizimi bölümünde

büyük bir yer tutmaktadır. Yabancılarırn anlayacağı şekilde genişlemesine anlatım ve örneklemelere yer verilen bu kitap, tez çalışması yapılırken karşılaşılan her zorlukta yol gösterici olmuştur.

Bu kaynakların dışında tezde Türkçe ve Korece söz dizimi açısından yol gösterici ve karşılaştırma bölümünde ortaya çıkan zorluklar ve bilinmezliklerde yola ışık tutar nitelikte bir çok kitap, tez ve makale kullanılmıştır.

Tezin Amacı ve Önemi

Yapılan çalışmanın amacı, Türkçe ve Korecenin söz dizimsel açıdan karşılaştırılıp benzerlik ve farklılıkları tespit edilerek hem dilbilim çalışmalarına, hem Türkçe ve Korece alanında çalışan araştırmacılara, hem de bu dilleri öğrenen kişilere literatür açısından katkı sağlanmasıdır.

Bu çalışma, özellikle bu dilleri öğrenen kişiler için cümleleri söz dizimsel açıdan kavrayıp, benzer ve farklılıkları göz önüne alarak yapacakları çeviriler konusunda ortaya çıkacak yanlışları azaltmaları açısından önemlidir.

Türkiyede yapılmış olan Türkçe ve Korece karşılaştırmalı dilbilim çalışmalarının azlığı göze çarpmakla birlikte, bu çalışmanın Türkiye örneğinde yapılan ilk Türkçe-Korece karşılaştırmalı söz dizimi tez çalışması olarak literatüre sağlayacağı katkı açısından da önemlidir.

Tezin Yöntemi

Çalışmanın Türkçe söz dizimi bölümü için ülkemizde yazılmış olan çeşitli söz dizimi kitaplarında ve makalelerinde bulunan cümle ögeleri ve türleri incelenmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünü kapsayan Korece söz dizimi için de Korece ve İngilizce kitaplar, tezler ve makaleler kapsamlı olarak incelenmiştir. Ayrıca internet ortamında ulaşılan kaynaklardaki cümle ögeleri ve türleri örnek cümleleri açısından derinlemesine incelenmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümü için de birinci ve ikinci bölümde edinilen bulgulardan yola çıkarak karşılaştırmalı analiz yapılmıştır.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde Türkçe söz dizimi cümle ögeleri ve türleri açısından incelendikten sonra, ikinci bölümde Korece söz dizimi cümle ögeleri ve türleri açısından incelenmiştir. Son bölümde ise edinilen bulgular sonucu Türkçe ve Korece söz dizimi karşılaştırılması yapılarak benzerlikler ve farklılıklar tespit edilmiştir.

Tezin Sınırlılığı

Söz dizimi, kelimelerin cümle içerisindeki iletişimlerini inceleyen dilbilimin bir alt dalıdır. Kelimelerin bir araya gelerek oluşturdukları sözcük gruplarını, bu sözcüklerin sıralanış düzenini ve cümlelerin türlerini inceler.

Her dilin sözcük ve sözcük gruplarının kendine özgü söz dizimi yapısı bulunmaktadır. Türkçe ve Korece de dilbilgisel benzerlikleri olan iki dil olmasına karşın, söz dizimi açısından farklılıkları da mevcuttur. Bu çalışma da bu farklılıkları göz önüne sermek amacıyla hazırlanmıştır.

Çalışma, söz diziminin en geniş alanını kapsayan cümle ögeleri ve cümle türleri ile sınırlandırılmıştır. Söz dizimi çalışmalarında, sözcük gruplarının söz dizimi yapıları da incelenmesine karşın bu tez de sözcük grupları incelenmemiştir. Bundan ayrı olarak son bölümde sayıların ve tarihlerin cümle içerisindeki söz dizimine de yer verilmiştir.

1. BÖLÜM :

TÜRKÇE SÖZ DİZİMİ

Söz dizimi; sözcüklerin bütünlüğü ve sıralanış kurallarını göz önünde bulundurarak anlamlı cümle kurma şekline denir. Her dilin kendine özgü bir dilbilgisi yapısı ve sıralanış düzeni vardır. Söz dizimi de dillerin bu sıralanış düzenlerini, sözcük gruplarını, cümle yapılarını ve çeşitlerini inceler.

Türkçe bilindiği üzere Ural-Altay dil ailesinin Altay koluna mensup bir dildir. Yapı bakımından eklemeli bir dil yapısına sahip olan Türkçenin en öne çıkan özelliği yardımcı unsurların ana unsurlardan önce geldiği bir yapıya sahip olmasıdır. Yani tamlayan tamlanandan, özne yüklemden, sıfatlar da niteleyecekleri isimlerden önce gelirler. "Bu duruma Türkçeye komşu dillerden geçen ki'li cümle yapısı istisnadır."[4]

Türkçenin cümle yapısının ana taşlarını oluşturan ögeler özne ve yüklemdir. Diğer ögeler cümle içerisindeki anlam bütünlüğünü sağlayarak başka görevler üstlenirler.

Cümle içerisinde ögelerin yer değiştirebilmesi de mümkündür. Bu da Türkçe söz diziminin esnek bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi ögelerin cümle içerisinde yer değişikliği mümkündür.

1. Ali bahçede oynuyor.
2. Ali oynuyor bahçede.
3. Bahçede oynuyor Ali.
4. Oynuyor bahçede Ali.

Söz dizimi bakımından Türkçe, dünya dilleri arasında Ö+N+Y grubuna girmektedir. Yüklemi sonda, öznesi başta olan cümle yapısından oluşmaktadır. Cümle içerisinde vurgu yapılmak istenen öge aşağıda verilen örneklerdeki gibi yüklemin önüne getirilir.

5. Ben kütüphaneye ders çalışmaya gidiyorum.
6. Ben ders çalışmaya kütüphaneye gidiyorum.

[4] Günay Karaağaç (2011), *Türkçenin Söz Dizimi,* Kesit Yayınları, İstanbul, s.239.

7. Kütüphaneye ders çalışmaya ben gidiyorum.

1.1. TÜRKÇE CÜMLE ÖGELERİ

Türkçe cümle öğeleri, yüklem, özne, nesne, zarf ve yer tamlayıcısı olarak sınıflandırılır. Yüklem ve özne temel öge olmakla birlikte, diğer ögeler anlam açısından tamamlayıcı görevi üstlenirler.

1.1.1. Yüklem

Yüklem, cümlede yargıyı bildiren temel ögedir. Cümlede kılış, oluş, hareket ve durum bildirir. Ağıda verilen örneklerde de görüldüğü gibi yüklem bir isim ya da fiil olabilir.

1. Ahmet evde değil. (isim)
2. O, bugün okula gelmedi. (fiil)

Türkçede yüklemler, 3. ve 4. örneklerde de görüldüğü gibi genellikle sonda bulunurlar.

3. Seda okula gitti.
4. Sabaha kadar ders çalıştı.

Ancak cümle içerisinde bir anlamı öne çıkarmak, vurgu yapmak amacıyla yer değişikliğine de uğramaktadır.

Aşağıda verilen örnek 6'da da görüldüğü gibi vurgu yapılmak istenen yüklem, cümle içerisinde yer değişikliğine uğramıştır.

5. Seni artık sevmiyorum.
6. Sevmiyorum artık seni.

"Bir cümlede cümle ögelerinin hepsi, birden çok olabilir, yalnızca yüklem tektir. Ne kadar yüklem varsa, o kadar cümle vardır; çünkü bir yüklem, bir cümle için hem gerekli hem de yeterlidir."[5] Aşağıdaki cümleler de bu duruma örnektir.

7. Kendi kendine konuşuyor, gülüyor, bazen de bir köşede sessizce ağlıyordu. (3 cümle)

[5] Karaağaç (2011), s.225.

8. Hava güzel, kuşlar cıvıl cıvıl ötüyor. (2 cümle)

"Bazı cümlelerde yüklem tasarruf edilir; cümle yüklemi, metnin bütünü içinde dinleyici veya okuyucu tarafından tamamlanır. Bu yapı, çoğu kez bir estetik birim olarak kullanılır. Bunlar 'kesik cümle'dirler."[6] 9.da verilen cümle kesik cümle türüne örnektir.

9. Sonra, korkunç bir sessizlik… Bilmiyorum aradan ne kadar zaman geçti. Belki sekiz ay… Belki bir yıl.

Örnek 10. ve 11'de görüldüğü gibi cümlenin yüklemi geçişsiz fiil ise cümlede nesne olmaz.

10. Köpek yatağın kenarına yattı.
11. Olanlar karşısında sustu kaldı.

Yükleme sorulan 'neyi, kimi' sorularıyla cümledeki nesne bulunabilir. Ancak yukarıdaki verilen örneklerde yüklem geçişsiz fiil olduğu için cümlede nesne bulunmayıp, 'neyi,kimi' sorularına karşılık alınamaz.

Örnek 12 ve 13'de görüldüğü üzere yüklem bir kelime olmanın yanı sıra kelime grubu da olabilir.

12. Yanındaki yeşil gözlü kızdı. (sıfat tamlaması)
13. Yere düşen ağaç yaprağıydı. (isim tamlaması)

Sıralı cümlelerin bazılarında yüklem ortak öge olarak kullanılmaktadır. Aşağıda verilen cümleler yüklemi ortak olan sıralı cümlelere örnektir.

14. Bir ona bir bana bağırıyordu.

    (Bir ona (bağırıyor) bir bana bağırıyordu.)

15. Ağacı kurt, insanı dert yer. (Atasözü)

    (Ağacı kurt (yer) insanı dert yer.)

1.1.2. Özne

Özne, yüklemin yaptığı oluş, kılışı bildiren, durumu yapan ve üstlenen ögedir. Yüklemden sonraki en temel ögedir.

[6] Karaağaç (2011), s.226.

Aşağıda verilen örneklerde öznelerin cümledeki yeri altı çizilerek belirtilmiştir.

1. O, bizim eve gelecek.
2. Kevser yemek yapıyor.

Bir cümlede bir ya da birden çok özne bulunabilir. Örnek 3 ve 4 bu duruma örnektir.

3. Anne, baba, çocuk bir arada yaşıyorlardı.
4. Bu evde dolap, koltuk ve sandalye eksik.

Bazı cümlelerde özne doğrudan belirtilmez, yüklemin taşıdığı şahıs eki yoluyla özne bulunur. Aşağıda verilen örneklerde de özneler cümle içerisinde kullanılmamıştır.

5. Onu okula bıraktım. (ben)
6. Bahçede oyun oynuyorlar. (onlar)
7. Öğleden sonra size geleceğiz. (biz)

"Geçişsiz edilgen fiillerle kurulan cümlelerde özne bulunmaz. Bu fiillerin yalnız 3.şahsı kullanılır."[7]

8. Sınıf güzelce temizlendi.
9. Okulda yüksek sesle konuşulmaz.
10. Bir sandalye daha getirmeli.

Yukarıda verilen örnek cümlelerin yüklemi edilgen fiil olduğu için öznesi bulunmamaktadır.

Özne bir kelime olmanın yanı sıra kelime grubu da olabilir. Aşağıda verilen altı çizili kısımlar kelime grubu olan öznelere örnektir.

11. Kapı eşiğinde duran kız yaramazlık yaptığı için annesi tarafından cezalandırılmıştı.
12. İnci tanesi gözyaşları rüzgarın eşliğiyle bir o yana bir bu yana savruluyordu.

Aşağıda verilen örneklerde görüldüğü gibi birleşik veya sıralı cümlelerde kimi zaman özne ortak olabilir.

13. Kel bir adam eve geldi ve bu mektubu bıraktı.

[7] Leyla Karahan (2015), *Türkçede Söz Dizimi*, Akçağ Yayınları, Ankara, s.20.

14. Kadın önce annesine gidip gerçeği anlatmak istedi. Yutkundu. Korkusundan sırılsıklam ter olmuştu.

Cümlede özneyi bulmak için yükleme 'kim, ne' sorularını sormak yeterlidir.

15. O, bütün evi 1 saatte temizledi. (Kim temizledi? Temizleyen kim?)
16. Ayşe çiçeklerini suladı. (Kim suladı? Sulayan kim?)

Yukarıda verilen örnek cümlelerde de görüldüğü gibi yükleme sorulan kim ve ne soruları ile özne bulunabilmektedir.

Özne ve yüklem teklik-çokluk bakımından cümle içerisinde her zaman uyumlu değildir;

- İnsan isimlerinde öznenin tekil olduğu durumlarda yüklem de tekil olur, öznenin çoğul olduğu durumlarda yüklem de çoğul olur.
  - Çocuk, annesinin ardından hıçkırarak ağladı.
  - Çalışanlar maaşlarını bugün aldılar.
- "Özne, organ, bitki, hayvan, cansız varlık ya da soyut bir kavram ise yüklem teklik olur."[8]
  - Köpekler yol boyunca adamı kovaladı.
  - Ağaçlar Nisan ayınca yeşermeye başladı.
  - Sunum sırasında elleri ve bacakları tir tir titriyordu.
- "Özne olan teklik ve çokluk topluluk isimleri, teklik yükleme bağlanır."[9]
  - Bir grup insan ekmek kuyruğunda bekliyordu.
  - Bütün sınıf giden öğretmeninin arkasından ağladı.
  - Meclis yaklaşık bir saattir toplantıda.
- Bazı cümlelerde saygı, nezaket, sitem veya alay bildirmek amaçlı yükleme çoğul eki getirilir.
  - Esra Hanım sonunda teşrif ettiler.
  - Doktor Bey henüz gelmediler.

[8] Mustafa Özkan ve Veysi Sevinçli (2013), *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi*, Akademik Kitaplar, İstanbul, s.136.
[9] Karahan (2015), s.24.

- "Öznesi teklik veye çokluk 1. ve 3. kişi, 1. ve 2. kişi, 1., 2., ve 3. kişi, olan cümlelerin yüklemi, çokluk 1.kişi ekini alır."[10]
    - O ve ben partiye birlikte katılacağız.
    - Sen ve ben her türlü zorluğa göğüs germiş insanlarız.
    - Siz, biz ve onlar bir arada olmayı başaracağz.
- "Öznesi 2. ve 3. teklik veya çokluk kişi olan cümlenin yüklemi, çokluk 2. ekini alır."[11]
    - Sen ve o bu işi beraber başaracaksınız.

1.1.3. Nesne

Yükleme 'neyi, kimi' soruları sorularak bulunan, yüklemin etki ettiği ve öznenin yaptığı işlevden doğrudan etkilenen ögedir. İsim cümlelerinde nesne bulunmaz.

1. Defne kitabı aldı. (Neyi aldı?)
2. Saatlerce sevgilisini anlattı. (Kimi anlattı?)

Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü gibi yükleme soruların 'neyi,kimi' sorularıyla nesne bulunabilmektedir.

"Nesne, sadece yüklemi geçişli fiil olan cümlelerde bulunur. Geçişli fiiller nesneye yönelerek onu etkiler. Nesne, geçişli fiil cümlelerinin zorunlu ögesidir. Yani geçişli fiilin gösterdiği hareketin nesne olmadan gerçekleşmesi mümkün değildir. Geçişsiz fiillerde ise kılış ve oluş öznenin üstündedir. Böyle fiiller nesne istemez."[12] Aşağıda yüklemi geçişli ve geçişsiz fiil olan cümlelere örnekler verilmiştir.

3. Kadın kırılan bilgisayarını tamire verdi. (geçişli fiil)
4. Tahtadaki soruyu yanıtladıktan sonra yerine oturdu. (geçişsiz fiil)

"Nesne daima belirtme halinde bulunur. Eğer nesne, belirtme (yükleme) hal ekini taşıyorsa buna 'belirtili nesne', bu eki taşımıyorsa 'belirtisiz nesne' denir."[13]

Aşağıdaki belirtili ve belirtisiz nesneler örneklerle verilmiştir.

5. Bir ay önce borç aldığı parayı geri iade etti. (belirtili)
6. Her akşam uyumadan önce süt içer. (belirtisiz)

---

[10] Günay Karaağaç (2013), *Türkçenin Dil Bilgisi*, Akçağ Yayınları, Ankara, s.505.
[11] Karaağaç (2013), s.505.
[12] Karahan (2015), s.25.
[13] Özkan ve Sevinçli (2013), s.137.

Nesne, aşağıda verilen örneklerde görüldüğü gibi tek bir kelime olduğu gibi kelime grubundan da oluşabilir.

7. Elbiseleri, ayakkabıları ve çantaları bavula koydum.
8. Seni de sensizliği de sevdim.
9. Kız yabancı bir adamın elini tutuyordu.

Birleşik cümlelerin bazılarında nesne ortak olabilir. Ortak nesnelere örnekler aşağıdaki gibidir.

10. Elmayı soydu, dilimledi ve küçük kıza verdi.
11. Müziğin sesini düşürdü, onun geldiğini görünce tekrar yükseltti.

"Belirtisiz nesne genellikle yüklemin yanında yer alırken, belirtili nesne yüklemle ilişkilerinde belirtisiz nesneye göre bağımsız bir öge olarak söz dizimi içinde rahat yer değiştirir."[14]

12. Ayşe kalemi aldı. (belirtili)
13. Kalemi Ayşe aldı.
14. Aldı kalemi Ayşe.
15. Aldı Ayşe kalemi.
16. Her ay iki roman okuyor. (belirtisiz)
17. İki roman okuyor her ay.

Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü gibi belirtili nesne cümle içerisinde rahatça yer değiştirir, ancak belirtisiz nesne sadece yüklemden önce gelmek durumundadır.

"Cinsleri aynı olmak kaydıyla cümle içerisinde birden fazla nesne bulunabilir. Aynı cümlede hem belirtili hem belirtisiz nesne yer almaz."[15] Aşağıda bu duruma örnekler verilniştir.

18. Kocasını, çocuklarını ve beyaz kedisini çok özlemişti.
19. Güneş, ay ve yıldızlar küçük kızın ilgisini çekiyordu.

[14] Leyla Karahan (2011), *"Belirtisiz Nesnenin Söz Dizimindeki Yeri Üzerine"*, Türk Dili Üzerine İncelemeler, Akçağ Yayınları, Ankara, s.254.
[15] Özkan ve Sevinçli (2013), s.141.

1.1.4. Zarf

"Bir cümlede, yön, zaman, tarz, neden, miktar, araç, şart vb. bildirerek yüklemi tamamlayan cümle ögesi, zarftır.Yapma ve olmaları niteleyen her türlü söz ve yapı, zarftır; zarf, eylemin sıfatıdır."[16]

1. Dün çok yürüdüm. (zaman ve miktar zarfı)
2. Sessizce fısıldadı. (durum zarfı)
3. Bunu neden getirdin? (soru zarfı)
4. Çocuk oyuncağı aşağıya attı. (yön zarfı)

Yukarıda altı çizili olarak belirtilen zarf türleri 'zaman, miktar, durum, soru ve yön zarfı' olarak farklılık göstermektedir.

Cümle içerisinde birden fazla zarf bulunabilir. Aşağıdaki örnekler de görüldüğü gibi bu zarflar farklı türden olabilir.

5. Aşağıya koşarak iniyorduu. (yer ve durum zarfı)
6. Yarın birer birer herşeyi anlatacak. (zaman ve durum zarfı)

Sıralı cümlelerde zarf ortak öge olabilir. Aşağıda verilen örneklerde de zarflar cümle içerisinde ortak öge olarak kullanılmıştır.

7. Her zaman beni dinledi, bana inandı.
8. Annem eve geldiğinde Ahmet ders çalışıyordu, Fatma oyun oynuyordu.

Yükleme sorulan nasıl, ne kadar, ne zaman, niçin, kimle, neyle, kim tarafından, hangi yöne gibi sorularla cümle içerisinde zarf kolaylıkla bulunabilir.

9. Ali evden çıkmış düşünceli bir şekilde okula yürüyordu. (Nasıl yürüyordu?)
10. Akşam vakitlerine doğru yağmur yağmaya başladı. (Ne zaman?)

Yukarıda verilen örnek 9'da yükleme sorulan 'nasıl' sorusu ile altı çizili olarak belirtilen zarf bulunmaktadır. Aynı şekilde örnek 10'da yükleme sorulan 'ne zaman' sorusuyla altı çizili olarak belirtilen zarf kolayca bulunabilmektedir.

[16] Karaağaç (2013), s.511.

1.1.5. Yer Tamlayıcısı (Dolaylı Tümleç)

"Cümlede, yaklaşma, bulunma ve uzaklaşma bildirerek yüklemi tamamlayan öge, yer tamlayıcısıdır. Bir yüklemin özne ile şekil ve zaman özelliğinden sonra, en önemli özelliği yerdir. Yer tamlayıcısı, yaklaşma (-e), bulunma (-de) ve uzaklaşma (-den) bildirerek eylemi niteleyen ögedir; bu yüzden, cümlelerde, yer ve zaman zarflarıyla aynı görevi üstlenirler."[17]

Aşağıda yer tamlayıcısına altı çizili olarak örnekler verilmiştir.

1. Bu semtlerde elektrik kesintisi yaşanıyor.
2. Çocuk okuldan geldi.

Örnek 3 ve 4'de görüldüğü üzere bir cümlede birden fazla yer tamlayıcısının bulunduğu durumlar da vardır.

3. Dünyanın bir ucunda karşımıza çıktılar.
4. Mahallenin en ücra köşesinde, adama parayı verdi.

Örnek 5 ve 6'daki gibi sıralı cümlelerde yer tamlayıcısı ortak olabilir.

5. Evde yaşamını sürüyor, ekmek parasını kazanıyordu.
6. Şehirde dolaşır, gazete dağıtırdı.

"Yönelme, bulunma, uzaklaşma hali ekli tarz, zaman ve miktar zarfları yer tamlayıcısı değildir."[18]

Aşağıdaki örneklerde de altı çizili olarak verilen ögeler cümle içerisinde zarf görevi görmektedir.

7. Birden irkildi. (zarf)
8. Tek başına yemek yedi. (zarf)

Cümle içerisinde yer tamlayıcısını bulmak için yükleme kime, kimde, kimden, neye, nede, neden, nereye, nerede, nereden sorularını sormak yeterlidir.

9. Oğluna dik dik bakıyordu. (Kime?)
10. Bahçeden domates topladı. (Nereden?)

---

[17] Karaağaç (2011), s.233.
[18] Karahan (2015), s.30.

Örnek 9 ve 10'da yükleme sorulan 'kime' ve 'nereden' soruları ile altı çizili olarak verilmiş yer tamlayıcıları kolayca bulunabilmektedir.

1.1.6. Cümle Dışı Öge

"Cümlenin kuruluşuna doğrudan katılmayan, şekil olarak yükleme bağlanmayan, ancak cümlenin anlamına dolaylı olarak katkıda bulunan birliklere cümle dışı öge (unsur) denir. Bazı bağlaçlar, ünlemler, ünlem grupları, hitaplar, ara sözler, açıklayıcı cümleler cümle dışı öge (unsur) olarak değerlendirilir."[19]

1. Hey! Buraya bak.
2. Ah! Keşke gitseydim.
3. Gözde! Buraya gel.

Yukarıda altı çizili olarak belirtilen ögeler, cümle dışı ögelerdir.

"Bütün bağlayıcılar cümle dışı ögelerdir. Cümleler, aralarındaki sıralama, denkleştirme, karşılaştırma, açıklama, sebep, sonuçlandırma, onama, ret vb. ilişkilerle birbirlerine bağlıdırlar. Bu bağlantıyı sağlayarak metni oluşturan edatlar, cümleler arası ögeler, yani metin ögeleri oldukları için cümle dışı ögedirler."[20] Aşağıda bu duruma örnekler verilmiştir.

4. Derse katılamadım fakat notları aldım.
5. Lakin yaptığına akıl ermiyor.

Aşağıdaki örneklerdeki gibi cümle içerisinde iki çizgi ya da virgülle gösterilen ara sözler de cümle dışı ögelerdir.

6. Aylin'in arkadaşı - doktor olan - beni aradı.
7. Düşündüğün gibi değil, emin ol, kendini çok yükseklerde görüyor.

[19] Özkan ve Sevinçli (2013), s.154.
[20] Karaağaç (2011), s.236.

1.2. TÜRKÇE CÜMLE TÜRLERİ

1.2.1. Yapılarına Göre Cümleler

a. Basit Cümle

Cümle içerisinde tek bir yüklem barındıran ve tek bir yargı bildiren cümle türüdür. Olumlu – olumsuz cümle, soru ya da ünlem cümlesi gibi her türlü cümle çeşidinden olabilir. Aşağıda da olumsuz, soru ve ünlem cümlelerine örnekler verilmiştir.

1. Verdiği sözü tutamadı.
2. Neden geldin?
3. Eh, idare eder.

b. Birleşik Cümle

Birleşik cümle, içerisinde en az bir tane yan cümlecik barından cümle türüne denir. Birleşik cümleler 4 grupta incelenmektedir.

b.1. Şartlı Birleşik Cümle

"Yan cümleciği kendinden sonraki bir cümleciğin şartı, sebebi, tahmini olan birleşik cümleye denir."[21] 1 ve 2'de de görüldüğü gibi yan cümle '-se,-sa' kipiyle çekimlendiği için hangi cümle türüne ait olduğu kolayca bulunabilir.

1. Cumartesi günü hava güzel olursa pikniğe gideriz.
2. Bugün ödevini bitirirsen seni sinemaya götüreceğim.

b.2. İç İçe Birleşik Cümle

Temel cümlenin içerisinde bir sebeple kullanılan ve yan cümleden oluşan cümle türüne denir.

Aşağıda altı çizili olarak verilenler yan cümlelere örnektir.

1. Çocuk düştü mü "kendi kaşındı rahat dursaydı" deriz.
2. Seni unuttum sanma.

"Ana cümlenin yüklemi genellikle, 'demek, zannetmek, sanmak, bilmek, görmek, görünmek, farzetmek, düşünmek' fiillerinin çekimli şeklidir. Türkçenin söz

[21] Haydar Ediskun (2010), *Türk Dilbilgisi,* Remzi Kitabevi, İstanbul, s.384.

dizimi yapısına uygun olarak, ana cümle sonda bulunur."[22] Aşağıda bunlara örnekler verilmiştir.

3. Kimse ben kötüyüm demez.
4. Hazırlanıp geleceğim, dedi.

b.3. Ki'li Birleşik Cümle

Cümlelerin 'ki' bağlanma edatıyla bağlanıp kurulduğu cümle türüne denir. Aşağıda ki'li birleşik cümlelere örnekler verilmiştir.

1. Ailene haber ver ki merak etmesinler.
2. O kadar çok özledim ki anlatamam.

'Ki' bağlacıyla kurulan cümlelerde aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi genellikle yan cümle ana cümleden sonra gelir.

3. Şunu bil ki sensiz asla bu işi başaramayacağım.

   A.C Y.C

4. Anladım ki o da göründüğünden farklı.

   A.C Y.C

"Ki bağlacı cümlelerin sonuna geldiği zaman, çok kez, onları eksiltili cümleler durumuna getirir ve söze çeşitli duyusallık kazandırır."[23]

5. Arkadaşının arkasından o kadar kötü konuştu ki! (Şaşırma)
6. Konuşsam mı ki! (Şüphe)

5.örnekte şaşırma durumu varken, 6.örnekte şüphe duygusu bulunmaktadır.

b.4. Girişik Birleşik Cümle

Fiilimsilerle kurulan cümlelere girişik birleşik cümle denir. Bu cümlelerde yan cümle temel cümleye, cümle ögelerinden birini tamamlayan bir öge olarak katılır. Bu yapılar, bir cümle ögesi (nesne,özne, zarf) gibi işlevi görürler.

---

[22] Karaağaç (2011), s.239.
[23] Ediskun (2010), s.388.

1. Görüşüme katılan herkese teşekkür ederim. (yan cümle temel cümlenin yer tamlayıcısıdır)
2. Tadilatın ne zaman biteceğini bilmiyorum. (yan cümle temel cümlenin nesnesidir)

Yukarıda verilen örnek 1'de yan cümle temel cümlenin yer tamlayıcısı görevini görürken, 2'de yan cümle temel cümlenin nesne görevini görmektedir.

c. Sıralı Cümle

Sıralı cümle en az iki cümlenin birbirine virgül gibi noktalama işaretleriyle birbiri ardına sıralanmasıdır.

c.1. Bağımlı Sıralı Cümle

Anlam bütünlüğü içerisinde arka arkaya sıralanmış, içerisinde en az iki yargı bulunan cümlelere sıralı cümle denir. Aşağıda bağımlı sıralı cümlelere örnekler verilmiştir.

1. Geldi, konuşmadan geri gitti.
2. Yeni ayakkabılarını çıkardı, dolaba yerleştirdi.

Birbirlerine anlam bakımından ve ortak cümle ögesiyle bağlanan cümle türüne bağımlı sıralı cümle denir.

3. Kapı kolunu tuttu, aşağı doğru çevirdi. (Nesne ortak)
4. Ablası önce derslerine yardım etti, sonra yemeğini hazırladı. (Özne ortak)

Yukarıda verilen örnek 3'te görüldüğü gibi bağımlı sıralı cümlede nesne ortak olarak kullanılmıştır. Örnek 4'de ise özne ortaklığı söz konusudur.

c.2. Bağımsız Sıralı Cümle

Birbirlerine ortak ögelerle değil sadece anlam bakımından bağlı olan cümlelerdir. Aşağıda bağımsız sıralı cümlelere örnekler verilmiştir.

1. Temizlik işlerini bitirdik, yemek yapmaya halim kalmamıştı.
2. Hava çok güzel, yağmur yağmıyor.

d. Bağlı Cümle

Bağlı cümle ve, veya, dE, fakat, lakin, ama vs. bağlaçlarla kurulan cümle çeşidine denir.

1. Korece zor ama eğlenceli bir dil.
2. Her yere baktım da göremedim.

Yukarıda 1 numaralı örnekte iki cümle ‘ama’ bağlacı ile kurulmuşken, 2 numaralı örnekte ‘dA’ bağlacıyla kurulmuştur.

1.2.2. Yükleminin Türüne Göre Cümleler

Yüklemine göre cümleler; fiil cümlesi ve isim cümlesi olmak üzere 2 gruba ayrılmaktadır.

a. Fiil Cümlesi

Yüklemi fiil, birleşik fiil ve çekimli fiil olan cümleler fiil cümlesidir. Hareket, oluş, yargı, iş, olma, yapma bildirirler.

Aşağıda fiil cümlelerine örnekler verilmiştir.

1. 3 saattir adamın gelmesini bekliyor.
2. Verdiği hediye için annesine teşekkür etti.

Geçişli fiillerle kurulan cümlelerde her türlü cümle ögesi bulunabilir ancak geçişiz fiillerle kurulan cümlelerde nesne bulunmaz (nesne almaz).

Aşağıda yüklemi geçişsiz fiil olan cümlelere örnekler verilmiştir.

3. Saatlerdir gülüyor.
4. Aniden uykuya daldı.

b. İsim Cümlesi

Yüklemi isim ve isim soylu olan cümlelere isim cümlesi denir.

Aşağıda isim cümlelerine örnekler verilmiştir.

1. Kıvırcık saçlı bir kadındı.
2. Az önce burdaydı.

İsim cümlelerinde nesne bulunmaz. Yüklemi yapma ve yaptırma bildirmeyen bir cümlede yüklemin nesneye ihtiyacı yoktur. Buna rağmen istisna olarak yüklemi ‘borçlu’ sözcüğü olan cümleler, şu örneklerde olduğu gibi nesne almaktadır.

Aşağıda bu duruma örnekler verilmiştir.

3. Ben en güzel ve en dinlendirici uykularımı sinemanın ipek yastıklar gibi başın arkasına yığılan yumuşak karanlığına borçluyum.
4. "İstanbul peyzajındaki asil hüznü biz bu iki ağaçla çam ve fıstık çamlarına borçluyuz."[24]

1.2.3. Yükleminin Yerine Göre Cümleler

Türkçede, yüklemin cümle sonunda kullanılması Türkçe söz diziminin başlıca özelliklerinden biridir. Fakat diğer ögelerin cümle içerisinde yer değiştirdiği gibi yüklemde bazen yer değiştirmektedir. Buna göre yüklemin yerine göre cümleler kurallı ve devrik olmak üzere 2 gruba ayrılmaktadır.

a. Kurallı Cümle

Yüklemi cümle sonunda bulunan cümlelerdir. Aşağıda kurallı cümlelere örnekler verilmiştir.

1. İstanbul'a yarın döneceklermiş.
2. Yarın sinemaya gidelim.

b. Devrik Cümle

Yüklemi cümle sonunda bulunmayan cümlelerdir. Cümle içerisindeki anlamı vurgulamak amaçlı yüklem cümlede yer değiştirebilmektedir. Aşağıda bu duruma örnekler verilmiştir.

1. Gitme diyorum!
2. Gülüyordu ışığını saçarak.

1.2.4. Anlamına Göre Cümleler

Anlamına göre cümleler olumlu, olumsuz ve soru cümleleri olmak üzere 3'e ayrılmaktadır.

a. Olumlu Cümle

[24] Karahan (2015), s.98.

Eylemin gerçekleştiğini bildiren cümlelerdir. Olumsuz bir yargı bildirmezler. Olumlu cümlelere örnekler aşağıdaki gibidir:

1. Akşam yemeğini yiyip evine döndü.
2. Tüm gün ders çalıştı.

b. Olumsuz Cümle

Eylemin gerçekleşmediğini bildiren cümlelerdir. Aşağıdaki örneklerde de görüldüğü üzere olumlu bir anlam içermezler.

1. Yaptığın davranış hiç hoş değil.
2. Çalışmazsan başaramazsın.

"İsim cümlelerinin olumsuzu 'değil, yok' sözcükleri ile kurulurken, fiillerde '-mE, -mA' olumsuzluk ekiyle kurulur."[25] Aşağıdaki cümleler bu duruma örnektir.

3. Evde ekmek yok.
4. Haftaya pikniğe gitmeyeceğim.

c. Soru Cümlesi

Soru yoluyla bilgi almayı amaçlayan, içerisinde soru eki veya kelimelerini bulunduran cümlelerdir.

Soru cümleleri aşağıda örneklerle verilmiştir.

1. Olanlardan neden kendini suçluyorsun?
2. Kim aradı?

Soru cümleleri, aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi soru sıfatı, soru zarfı, soru zamiri ve soru edatıyla kurulabilir.

3. Kaç kişi var? (soru sıfatı)
4. Şiiri kim okudu? (soru zamiri)
5. Ne zaman dönecek? (soru zarfı)
6. Yarın işe başlayacak mı? (soru edatı)

Soru sıfatıyla kurulan cümleler;

7. Nasıl bir hediye arıyorsun?
8. Hangi yoldan gittiler?

[25] Özkan ve Sevinçli (2013), s.179.

9. Kaç tane ekmek alayım?

Soru zarfıyla kurulan cümleler;

10. Ne zaman dönecekmiş?
11. Saat kaçta buluşalım?
12. Konser nasıldı?

Soru zamiriyle kurulan cümleler;

13. kızıl saçlı kız kim?
14. Hangisi seni dövdü?
15. O çocuk sana ne dedi?

Soru edatıyla kurulan cümleler;

16. Dün gece ve geç mi geldin?
17. Niye ağladı?

"Yapısında soru eki veya soru kelimesi bulunan bazı cümlelerde soru unsuru, cümleye beklenmezlik, küçümseme, çaresizlik, sitem, şikayet, rica vb. anlamlar katar. Bu anlamlar, bağlam içinde ortaya çıkar."[26]

18. Kedim ölmüş ağlamayım mı?
19. Bir gün olsun arayıp sordular mı?

d. Ünlem Cümlesi

İnsanların duygularını; şaşkınlıklarını, kızgınlıklarını, neşelerini, hüzünlerini, hoşnutsuzluklarını vb. aktaran cümle türüdür. Ünlem cümlelerine örnekler aşağıda verilmiştir.

1. Aa kar yağıyor!
2. Allahım, ne kadar da tatlı!
3. Önüne baksana be adam!
4. İmdat, yardım edin!

e. Emir Cümlesi

Yüklemi emir kipiyle çekimlenmiş cümlelere denir. Emir cümlelerine örnekler aşağıda verilmiştir.

1. Tek ayak üzerinde dur!

[26] Karahan (2015), s.109.

2. Sessiz ol!

f. İstek Cümlesi;

Ortadaki bir sorunu çözmek amaçlı fikrini beyan etmek ya da belli bir konu da görüşlerini belirtmek, tavsiye vermek için kullanılan cümle çeşididir. İstek cümlelerine örnekler aşağıda verilmiştir.

1. Makalenin sonuna kaynakçaları yazsan iyi olur.
2. Kilo vermek istiyorsan düzenli spor yapmalısın.

2. BÖLÜM

KORECE SÖZ DİZİMİ

Korece Ural-Altay dil ailesinin Altay koluna mensup bir dildir. Mensup olduğu dil ailesinin özelliklerini taşımaktadır. Bu özelliklerden biri sondan eklemeli bir yapıya sahip olmasıdır. Ayrıca yardımcı unsurların ana unsurlardan önce gelmesi Korece söz diziminin en belirgin özelliklerinden biridir.

Öge sıralanışı açısından Ö+N+Y söz dizimine sahip bir dildir. Söz dizimi açısından esnek bir yapıya sahip olması ögelerin cümle içerisinde yer değiştirmesini mümkün kılmaktadır.

"Korecenin söz dizimi açısından göze çarpan diğer bir özelliği de cümle içerisinde özne ve nesnelerin iki defa kullanılabilmesidir. '코끼리가 코가 길다. (Fil(in) burun(u) uzundur.)' cümlesinde özne, '지현이가 그 책을 두 권을 더 달라고 하였다. Cihyıoni o kitap(ı)tan iki cilt daha ver dedi.' cümlesinde nesne tekrarlanmaktadır. Tabi ki bu cümleler '코끼리의 코가 길다. (Filin burnu uzundur.)' ve '지현이가 그 책 두 권을 더 덜라고 하였다. (Cihyıoni o kitaptan iki cilt daha ver dedi.)' şeklinde kullanımı daha geneldir. Özne ve nesnenin bu tekrar durumu diğer dillerde karşımıza çıkması zor bir durumdur."[27]

"Korecede öznelerin cümle içerisinde çok sık kullanılmayışı göze çarpan başka özelliklerinden biridir. '값이 얼마예요. 오천원이요. 너무 비싼데요. (Fiyatı ne kadar? 5bin won. Çok pahalıymış.)' diyaloğa baktığımızda son iki cümlede öznenin '값이 (fiyat)' düştüğünü görebiliriz."[28]

---

[27] 이관규 (1999), *학교 문법론*, 월인, 서울, 60 쪽, (İ Goangyu (1999), *Dilbilgisi Okulu*, Vorin, Seul, s.60).

[28] İ Goangyu (1999), s.60.

2.1. KORECE CÜMLE ÖGELERİ

"Cümle, yüklem ile yükleme direkt veya dolaylı bir şekilde bağlanan birkaç cümle ögesinden oluşmaktadır. Cümle ögeleri arasından yükleme direkt bağlananlar 'özne', 'nesne' ve 'tümleç'tir. Dolaylı olarak bağlananlar ise; direkt olarak bağlanan ögeleri niteleyen 'sıfat' ve tüm cümleye bağlanan 'cümle dışı öge'dir. "[29]

Korece cümle ögeleri aşağıdaki tablodaki gibi sınıflandırılmaktadır.

Tablo 1: Korece Cümle Ögeleri[30]

문장 성분 (Cümle Ögeleri)		
주성분 (Temel Ögeler)	부속성분 (Yan Ögeler)	독립 성분 (Cümle Dışı Ögeler)
서술어 (Yüklem)	관형어 (Sıfat)	독립어 (Cümle Dışı Öge)
주어 (Özne)	부사어 (Zarf)	
목적어 (Nesne)		
보어 (Tümleç)		

2.1. Temel Ögeler

a. Yüklem (서술어)

Yüklem cümledeki öznenin hareketini, durumunu, niteliğini vb. açıklayan ögedir. Genellikle cümle çeşidini 'ne nedir', 'ne nasıldır', 'ne nasıl olur' sorularına

[29] 권재일 (1992), *한국어 통사론*, 강남출판센터, 서울, 207 쪽 (Guıon Ceil (1992), *Korece Söz Dizimi*, Gangnam Yayınevi, Seul, s.207), akt. 허웅 (1983), 국어학 -- 우리말의 오늘.어제, 샘문화사 (Hıounğ (1983), Korece Dilbilim—Korecenin Bugünü . Dünü, Sam Kültür Tarihi).

[30] 박영순 (2008), *한국어와 한국어 교육*, 한국문화사, 서울, 125 쪽 (Bag Yıonğsun (2008), *Korece ve Korece Eğitimi*, Kore Kültür ve Tarih Yayınevi, Seul, s.125).

ayırdığımızda ‘nedir’, ‘nasıldır’, ‘nasıl olur’un cevabını kapsayan kısım yüklemdir. “Yüklem ayrı ayrı isim+son ek (이다), sıfat, ve fiil türlerinin birinden oluşmaktadır.”[31]

1. 철수는 나의 남자 친구이다. (Çıolsu benim erkek arkadaşımdır.)
2. 가방이 노란색이다. (Çanta sarıdır.)
3. 학생이 학교에 갔다. (Öğrenci okula gitti.)

Örnek 1’deki yüklem ‘isim+son ek’ türüdür. Örnek 2’deki yüklem ‘sıfat’ olup, c deki ise ‘fiil’dir.

Korecede yüklem genellikle cümle sonuna gelir.

4. 엄마가 일찍 왔다.
   Annem erken geldi.
5. 동생이 집에 없다.
   Kardeşim evde yok.

Ancak, aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi cümle içerisindeki anlamı vurgulamak için ya da özel durumlarda yüklemin sondan önlere doğru çekildiği durumlar da vardır.

6. 민수가 줬다, 그 선물을. (Minsu verdi, bu hediyeyi.)
7. 줬다, 민수가 그 선물을. (Verdi, Minsu bu hediyeyi.)
8. 줬다, 그 선물을, 민수가. (Verdi, bu hediyeyi, Minsu.)
9. 그 선물을 줬다, 민수가. (Bu hediyeyi verdi, Minsu.)

“Fiili ‘gitmek, gelmek, açmak’ vs. olan cümlelerde öge olarak sadece özne olsa da cümle eksiksiz tamamlanır. 10. Örnekte verilen fiil türü geçişsiz fiildir. Fiili ‘okumak, yemek, fırlatmak’ vs. olan cümlelerde özne ve nesne olmalı ki cümle eksiksiz tamamlansın. 11.örnekte verilen fiil türü geçişli fiildir. Fakat geçişsiz fiiller arasında her birinin özne dışında zarfı (örnek 12) geçişli fiiller arasında özne ve nesne dışında zarfı gerekli olarak isteyen durumlar da vardır.”[32] (örnek 13)

[31]Bag Yıonğsun (2008), s.129.
[32] Guıon Ceil (1992), s.220.

10. 동생이 (숙제를 마치고) (바로) (집으로) 왔다.

    Kardeşim (ödevini bitirip) (hemen) (eve) geldi.

11. 나는 (저녁에) 파스타를 먹었다.

    Ben (akşam) makarna yedim.

12. 그는 아버지과 싸웠다.

    O babasıyla kavga etti.

13. 선생님이 우리에게 숙제를 주셨다.

    Öğretmen bize ödev verdi.

"Cümlede yüklemin paylaşımı oldukça önemlidir. Yüklem bir soruyla ihtiyaç duyulan cümle ögelerinin türünü ve sayısını belirler. Bir cümleye kaç tane cümle ögesi gerekli olduğu, nasıl bir yapıya ihtiyaç duyulduğu yüklemin anlamına göre belirlenir. Bunun gibi yüklemin ihtiyaç duyduğu sayıyı sınırlayan işleve '서술어 자릿수-yüklemin öge sayısı' denir."[33]

14. 날씨가 춥다.

    Hava soğuk.

15. 그가 책을 찾았다.

    O kitabı buldu.

16. 나는 밥을 많이 먹었다.

    Ben çok yemek yedim.

Yukarıdaki örneklerde geçen yüklemler cümlenin anlamını tamamlayan gerekli ögeyi ifade ederler. 14. örnekteki gibi sadece özneyi isteyen tek ögeli yüklem, 15. örnekteki gibi özne ve nesneyi isteyen 2 ögeli yüklem, 16. örnekteki gibi özne, nesne ve zarfa ihtiyaç duyan 3 ögeli yüklem vardır.

[33] Bag Yıonğsun (2008), s.130.

Korece cümlelerde cümle ögelerinin eksik bırakıldığı durumlar da vardır. Eksiltilen öge bi önceki cümlenin yardımıyla tamamlanır.

17. 철수는 어디 갔어? Çıolsu nereye gitti?

학교 (에). Okul (a).

Yukarıda örnekteki verilen cevapta hem özne hem de yüklem eksiltilmiştir.

18. 어제 공부했다. Dün ders çalıştım.

나도. Ben de.

Yukarıdaki örnekte sadece yüklem eksiltilmiştir.

"Korece cümlelerde, cümle sonuna gelen '하다 - yapmak, etmek' ve '이다' gibi bitirme eklerinin atıldığı durumlar da vardır. Bu tür eksiltmeler genel olarak gazete haberleri, reklamlar, notlar vb. yerlerde kullanılır."[34] Aşağıda bu duruma örnekler verilmiştir.

19. 미국 대통령이 예정대로 서울에 도착.

Amerika Devlet Başkanının programa göre Seul'e varışı.

20. 우리는 조국의 방패.

Biz vatanın kalkanı.

b. Özne (주어)

Özne, yüklemin belirttiği durum, haraket ve kılışın karşılığını 'ne' ve 'kim' sorularıyla ortaya çıkaran ögedir. Aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi genel olarak cümle başında kullanılır.

1. 눈이 온다. Kar yağıyor. - (Ne yağıyor?)
2. 준수가 똑똑하다. Cunsu zekidir. - (Zeki olan kim?)

Ancak cümle içerisinde vurgulama yapmak için özne yer değişikliğine uğrayabilir.

3. 선물을 내가 받았다. Hediyeyi ben aldım.

[34] 김정숙, 박동호, 이병규, 이해영, 정희정, 최정순, 허용 (2005), *외국인을 위한 한국어 문법 1*, 국립국어원, 서울, 71 쪽 (Gim Cıonğsug, Bak Donğho, İ Bıyonğgyu, İ Heyıonğ, Cıonğ Hıycıonğ, Hıoyıonğ (2005), *Yabancılar İçin Korece Dilbilgisi 1*, Kore Ulusal Enstitü Merkezi, Seul, s.71).

4. 선물을 받았다, 내가. Hediyeyi aldım, ben.

Yukarıdaki örneklerde de altı çizili olarak verilen özneler, cümlede vurgu yapmak amaçlı cümle başında değil, ortasında ve sonunda kullanılmıştır.

Korece cümlelerde özne genellikle özne eki olan '-이 / -가' ekini alır. Özne ekleri aşağıdaki örneklerde altı çizili olarak belirtilmiştir.

5. 비-가 온다. Yağmur yağıyor.
6. 아이들-이 다 같이 노래를 한다. Çocuklar hep birlikte şarkı söylüyorlar.

Ancak cümlede saygılı ifade derecesi[35] kullanıldığında özneye gelen '-이 / -가' takısı '-께서' olarak değişikliğe uğrar.

7. 선생님-께서 오셨다. Öğretmen geldi
8. 할아버지-께서 밥을 드신다. Dedem yemek yiyor.

Yukarıda 7. ve 8. örneklerde altı çizili olarak belirtilen öznelerde, normal özne eki olan '이/가' değil, saygılı özne eki '-께서' olarak kullanılmıştır.

"Herkesin bildiği genel bir durumdan bahsederken ya da iki şey arasında karşılaştırma yapıldığında ve bu karşılaştırmanın sonuçlarından bahsederken, özneye '–이 / -가' takısı yerine '-은 / -는' takısı getirilir."[36] Aşağıda bu ekler altı çizili olarak belirtilmiştir.

9. 지구-는 둥들다. Dünya yuvarlaktır.
10. 국어-는 재미있지만 영어-는 재미없다. Korece eğlenceli ama ingilizce eğlenceli değil.

"Özne eki olmadan yalnızca isim ya da isim grubunun özne olarak kullanıldığı durumlar da vardır." [37] Aşağıda özne ekinin kullanılmadığı cümlelere örnekler verilmiştir.

---

[35] Korecede kullanılan bazı saygı dereceleri vardır. Bu saygı dereceleri karşıdaki kişinin yaşı ya da mevkisine göre derecelendirilmektedir. Korecede ifade derecelerinin temel olarak üç çeşit olduğu görülmektedir. Bunlar özneye yönelik ifade dereceleri, nesneye yönelik ifade dereceleri ve dinleyiciye yönelik ifade dereceleridir. (Türközü, 2009, s.30)

[36] Gim Cıonğsug (2005), s.58.

[37] Gim Cıonğsug (2005), s.59.

11. 너 어디 갔어? Sen nereye gittin?

12. 은주 전화했다. Incu telefon etti.

"Korecede cümle ögeleri nispeten cümleden çıkarılabilir. Yapılan konuşmada içerik yeterince biliniyorsa cümledeki öge atılabilir. Aşağıda da görüldüğü gibi özellikle öznenin atıldığı durumlar sıkça meydana gelmektedir."[38]

13. (내가) 밥을 먹었다. (Ben) Yemek yedim.

14. (너는) 숙제 다 했어? (Sen) Ödevin hepsini yaptın mı?

Korecede öznenin iki ya da daha fazla görüldüğü cümleler vardır.

15. 준호-가 돈-이 많다. Cunho'nun parası çoktur.

16. 철수-가 성격-이 좋다. Çıolsu'nun kişiliği iyidir.

17. 민수-가 키-가 작다. Minsu'nun boyu kısadır.

"15.örnekte Cunho ile para sözcüklerinden sonra özne eki olan '-이 / -가' yerleştirilip hem 'Cunho' hem de 'para' özne olarak kullanılmıştır. 16. örnekte 'Çıolsu' ve 'kişilik' sözcüklerinden sonra özne eki getirilerek ikisi de özne olarak kullanılmıştır. 17.örnek de aynı şekilde analiz edilebilir. Bunun gibi bir yükleme iki ve daha fazla öznenin geldiği durumlara 'çift özneli cümle' denir. Bu tür çift özneli cümleler sadece Korece'ye özel bir durumdur ve genellikle sıfat, yüklem olarak kullanıldığı durumda ortaya çıkar."[39]

"Yukarıdaki verilen örnekler çift özneli cümle olarak incelenmeyip farklı bir yöntemle de incelenebilir. Mevcut okullardaki dilbilgisi kitaplarında 'parası çoktur' ve 'kişiliği iyidir' yüklem cümlesi olarak incelenir. Böyle olduğunda 'Cunho' ve 'Çıolsu' özne olup 'parası çoktur' ve 'kişiliği iyidir' yüklem olur. Her bir yüklem cümlesi tekrardan özne 'para', 'kişilik' ve yüklem 'çoktur', 'iyidir' olarak incelenebilir. Yukarıdaki örnekleri çift özneli cümle olarak incelediğimizde yüklem bir tanedir ancak öznenin iki tane olması Korece'nin özel cümlesi olarak görülür ve yüklem cümlesini 'kapsayan cümle' olarak incelediğimizde özne ve yüklem iki tane olarak ortaya çıkan birleşik cümle olarak görülür."[40]

---

[38] Bag Yıonğsun (2008), s.127.
[39] Gim Cıonğsug (2005), s.62.
[40] Gim Cıonğsug (2005), s.62.

c. Nesne (목적어)

"Geçişli fiiller yüklem olduğunda, eylemin yaptığı şeyi ortaya çıkaran bir ögeye ihtiyaç duyulur ve bunu gerçekleştiren cümle ögesine nesne denir."[41]

Aşağıda nesnelere örnekler verilmiştir.

1. 나는 커피를 마셨다. Ben kahve içtim.
2. 민수가 나한테 꽃을 줬다. Minsu bana çiçek verdi.

Korecede nesneler, cümle içerisinde isim ya da isim grubuna getirilen '–을, -를' nesne eki ile ifade edilir.[42] Ayrıca yükleme sorulan neyi, kimi sorularına tekabül etmektedir.

3. 어제 백화점에서 너-를 봤다. Dün alışveriş merkezinde sen-i gördüm.
4. 지호는 미국에 있는 친척-을 방문하러 갔다. Jiho Amerikadaki akrabası-nı ziyaret etmeye gitti.

"Ancak, ara sıra nesneye '–을 / -를' eki yerine başka eklerin kullanıldığı durumlar da vardır."[43]

5. 물–만 마셨다. Sadece su içti.
6. 지수는 축구-도 잘 하고 야구-도 잘 한다. Jisu futbolu-da iyi oynar, beyzbolu-da iyi oynar.

Yukarıda altı çizili olarak verilen örneklerde de görüldüğü gibi Korecede 'sadece' ve 'dE' kelime sonuna getirilerek kullanılır.

Aşağıda görüldüğü gibi Korece cümlelerde nesne ekinin atıldığı durumlar da vardır.

7. 너 과일 좋아해? Sen meyve sever misin?
8. 신문 봤어? Gazete okudun mu?

Korece cümlelerde nesne genellikle yüklemden önce gelir.

9. 동생은 책을 읽었다. Kardeşim kitap okudu.

[41] Guıon Ceil (1992), s.224.
[42] Gim Cıonğsug (2005), s.64.
[43] Bag Yıonğsun (208), s.131.

10. 철구가 너를 불렀다. Çıolsu seni çağırdı.

"Ancak cümle içerisinde küçük bir anlam değişikliği için nesne çeşitli yerlere getirilebilir."[44]

11. 숙제를 내가 했다. Ödevi ben yaptım.

12. 했다, 내가 숙제를. Yaptım, ben ödevi.

13. 숙제를 했다 내가. Ödevi yaptım ben.

14. 했다, 숙제를 내가. Yaptım, ödevi ben.

"Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü gibi nesne cümle içerisinde çeşitli yerlere getirilebilir. Örnek 11 ve 13 günlük hayatta en sık kullanılan cümle yapılarıdır. Ancak örnek 12 ve 14 yazı üzerinde kullanılmamakla birlikte konuşma sırasında nadiren kullanılmaktadır."[45]

Nesnenin cümle içerisinde genellikle yüklemden önce gelmesine karşın, kimi zaman nesne ile yüklem arasına cümle içerisindeki anlamı niteleyen zarflar gelebilir. Aşağıda bu duruma örnekler verilmiştir.

15. 나를 학교로 데려갔다. Beni okula götürdü.

N. Z. Y. N. Z. Y.

16. 동생이 아이스크림을 매우 좋아한다.

Ö. N. Z. Y.

Kardeşim dondurmayı çok seviyor.

Ö. N. Z. Y.

"Genellikle bir cümlede bir tane nesne bulunur ancak fiile göre nesnenin iki ya da daha fazla olduğu durumlar da vardır."[46]

17. 아버지께서 나에게 선물로 책을 둘 권을 주셨다.

Babam bana hediye olarak kitap iki cilt verdi.

---

[44] Gim Cıonğsug (2005), s.66
[45] Gim Cıonğsug (2005), s.66
[46] Guıon Ceil (1992), s.225, akt.우순조 (1992), *한국어 관계표지의 실현양상에 대하여 (1) (2)*, 언어학논집 1 ~ 2. (U Sunco (1992), *Korece İlişki Göstergelerini Gerçekleştirme Durumu Hakkında (1) (2)*, Dilbilim Tez Evi 1-2).

18. 아이가 엄마를 손을 잡았다.

Çocuk annesini elini tuttu.

17.örnekte nesne ekini almış 2 sözcük bulunmaktadır. İkinci nesne olan ‘iki cilt’ birinci nesne ‘kitap’ın sayısını göstermektedir.

18.örnekte ise ikinci nesne olan ‘el’ birinci nesne ‘anne’nin bir parçası olduğunu işaret etmektedir.

Yukarıda da görüldüğü gibi çift nesneli cümlelerde ikinci nesne birinci nesneyi sınırlayan bir yapıya sahiptir. Bu sınırlamayı birinci nesnenin sayısını ya da parçasını belirleyerek yapar.

Yukarıdaki örneklerin birbirlerine olan bağlantıları aşağıdaki gibi tek nesne eki kullanarak da incelenebilir.

19. 아버지께서 나에게 선물로 책을 두 권 (책 두 권을) 주셨다.

Babam bana hediye olarak kitap iki tane (kitap iki tane) verdi.

20. 아이가 엄마의 손을 잡았다.

Çocuk annenin elini tuttu.

d. Tümleç (보어)

Yüklemi ‘아니다 değil’ ve ‘되다 olmak’ olan cümlelerde özneyi niteleyen ve hemen yüklemin yanına gelen ögeye tümleç denir.

Tümleçlere örnekler aşağıda verilmiştir.

1. 나는 학생이 아니다. Ben öğrenci değilim.
2. 민호가 의사가 되었다. Minho doktor oldu.

Cümle içerisinde tümleç eki ‘–이 / -가’ getirilerek kullanılmaktadır. Tümleç eki ‘–이 / -가’ ile özne eki ‘–이 / -가’ aynı oldukları için tümlecin yeri, cümledeki yükleme ve yüklemden önceki sözcüğe bakılarak bulunmaktadır.

3. 선생님이 눈 –이 크다. Öğretmenin gözü büyük.
4. 나는 어른 –이 아니다. Ben yetişkin değilim.

Yukarıdaki örneklerde yüklemden önce gelen sözcüklerin ikisi de –이 ekini almıştır ancak yükleme bakılacak olursa 3.örnekteki yüklem 'büyük', 4.örnekteki yüklem ise 'değilim'dir. 4.örnekte 'yetişkin' sözcüğü hem 'olmak – değil' yüklemlerinden birinden önce geldiği için hem de '–이 / -가' tümleç ekini aldığı için tümleçtir. Ancak 3.örnekte hem yüklem 'olmak – değil' sözcüklerinden birini almamış, hem de yüklemden önce gelen cümledeki '–이 / -가' tümleç eki değil özne ekidir.

2.1.2. Yan Ögeler

a. Sıfat (관형어)

Korece cümlelerde, ismin önüne gelerek onu niteleyen cümle ögesine sıfat denir.

Sıfatlara örnekler aşağıda verilmiştir.

1. 엄마가 나를 위해 새 옷을 샀다. Annem benim için yeni kıyafet aldı.
2. 그 남자가 아주 잘생겼다. O adam çok yakışıklı.

Sıfatlar her ne kadar yan öge olarak görülse de kimi zaman cümle içerisinde temel öge görevini de görmektedir.

3. 나는 어제 새 옷을 샀다. Ben dün yeni bir elbise satın aldım.
4. 큰 핸드폰이 좋다. Büyük telefon iyidir.

Yukarıda verilen 3.örnekteki sıfat cümleden atıldığında cümlede herhangi bir anlam eksikliği oluşmamaktadır;

5. 나는 어제 옷을 샀다. Ben dün elbise satın aldım.

Ancak 4.örnekteki sıfat cümleden atıldığı zaman cümle içerisinde anlam eksikliğine sebep olmaktadır.

6. 핸드폰이 좋다. Telefon iyidir.

"Cümle içerisinde sıfat olarak kullanılabilen sözcükler şu şekilde sıralanabilir;"[47]

Sözcük türü olan sıfatlar; yeni, bir, bu vb.,

7. 그 영화는 참 재미있다. O film gerçekten eğlenceli.

[47] Gim Cıonğsug (2005), s.75.

8. 헌 옷을 팔자. Eski kıyafetleri satalım.

İsimler;

9. 동네 친구와 만났다. Mahalle arkadaşımla buluştum.
10. 학교에 외국 학생이 등록했다. Okula yabancı öğrenci kayıt oldu.

İsim soylu sözcükler + 의 (-ın,-nın iyelik eki);

11. 서울의 지하철은 되게 빠르다. Seul'un metrosu oldukça hızlı.
12. 저 집은 민지의 집이다. Şu ev Minci'nin evidir.

Sıfat-fiil türleri;

13. 우리 선생님은 한상 웃는 얼굴로 수업을 한다.

    Bizim öğretmenimiz daima güler yüzle ders anlatır.

14. 가는 말이 고와야 오는 말이 곱다. Giden söz güzel olmalı ki gelen söz de güzel olsun. (atasözü)

Yan cümle;

15. 나는 친구가 나를 밉다는 것을 알았다. Ben arkadaşımın benden nefret ettiğini anladım.
16. 나는 색이 이쁜 목도리를 어머니께 드렸다. Ben rengi güzel şalı anneme verdim.

"Cümle içerisinde birkaç sıfat ard arda kullanıldığı zaman bunun belirli bir sıralama düzeni vardır. Genellikle yön sıfatı en önce kullanılır, daha sonra sayı sıfatı ve şekil sıfatı olarak devam etmektedir."[48]

17. 저 세 키 큰 학생은 어디서 왔느냐?

    Şu üç boyu uzun öğrenci nereden geldi?

Örnek 17'ye baktığımızda, sıfatların cümle içerisinde ismin önüne geldikleri ve cümlede çok fazla yer değişikliğine uğramadıkları kanısına varabiliriz.

Sıfat yapma ekleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

[48] Guıon Ceil (1992), s.233.

Tablo 2: Korece Sıfat Yapma Ekleri

-는 (Sıfat-fiil eki)	Fiillere gelir ve eylemin geniş ya da şimdiki zamanda gerçekleştiğini belirtir.	저기서 TV 를 보<u>는</u> 사람이 내 동생이다. Şurada Tv izley-en- kişi benim kardeşimdir.
-ㄴ/ -은	Fiillere gelir ve eylemin geçmiş zamanda gerçekleştiğini belirtir.	아까 먹<u>은</u> 방은 정말 맛있었다. Az önce yediğim ekmek gerçekten lezzetliydi.
-ㄴ	İsim ve sıfatlara gelen ektir. Geniş zamanı içermektedir.	예<u>쁜</u> 꽃을 샀다. Güzel çiçekler satın aldım.
- 던	Fiil, sıfat, isimlere gelir. Geçmişte süreklilik veren ektir.	내가 어렸을 때 입<u>던</u> 옷을 여동생한테 줬다. Küçükken giydiğim elbiseyi kız kardeşime verdim.
-르 / -을	Fiil, sıfat ve isimlere gelir. Gelecek zamanı içerir.	내가 읽<u>을</u> 책을 아빠가 가져갔다. Okuy-acağ-ım kitabı babam götürdü.

b. Zarf (부사어)

Korece cümlelerde zarflar, genel olarak yüklemi niteleyen cümle ögesi olarak tanımlanmaktadır. Bunun dışında cümle içerisinde sıfatı, cümledeki diğer bir zarfı ve tüm cümleyi nitelediği durumlar da vardır.

1. 일이 <u>쉽게</u> 끝났다. İşi <u>kolayca</u> bitirdi.
2. 지호는 <u>아주</u> 예쁜 여자다. Jiho <u>çok</u> güzel kızdır.
3. 그림을 <u>참</u> <u>잘</u> 그린다. <u>Oldukça</u> <u>iyi</u> resim çiziyor.

4. 확실이 그가 어제 봤던 여자다. Kesinlikle o dün gördüğüm kız.

1.örnekteki zarf olan ‘kolayca’ sözcüğü yüklem olan ‘bitirmek’ sözcüğünü nitelemektedir. 2.örnekteki zarf ‘çok’ cümledeki sıfatı ‘güzel’i nitelemektedir. Örnek 3’te ise cümlede geçen birinci zarf ‘oldukça’, ikinci zarfı yani ‘iyi’ yi nitelemektedir. Son örnekte geçen zarf ‘kesinlikle’ ise tüm cümleyi nitelemektedir.

“Korecede zarflar, cümle içerisinde söz dizimine uygun olarak nitelediği sözcükten önce gelir. Ancak yapılan ifadenin etkisi açısından kimi zaman değişikliğe de uğrayabilir.”[49] Aşağıda bu duruma örnekler verilmiştir.

5. 과연 그 일을 마쳤구나! Gerçekten o işi bitirdin demek!
6. 그 일을 과연 마쳤구나! O işi gerçekten bitirdin demek!

“Zarflar, korece cümle ögeleri arasında yan ögelerden biri olarak görülmektedir. Ancak kimi zaman cümle içerisindeki yükleme göre temel ögelerden biri olarak kullanılır.”[50]

7. 준호가 친구에게 선물을 주었다. Cunho arkadaşına hediye verdi.
8. 동생은 엄마와 닮았다. Kardeşim anneme benziyor.

Yukarıdaki örneklerdeki zarflar atıldığı zaman cümlede anlam eksikliği yaşanmaktadır.

9. 준호가 선물을 주었다. Cunho hediye verdi. (Kime verdi?)
10. 동생은 닮았다. Kardeşim benziyor. (Kime benziyor?)

Bu yüzden zarf, cümle içerisinde kimi zaman temel öge olarak, kimi zaman yan öge olarak kullanılmaktadır.

“Zarfların yüklemi niteleme çeşitleri aşağıdaki gibidir;”[51]

1. Yüklemi doğal bir şekilde niteler.
   - 저 꽃집의 꽃들이 매우 곱다. Şu çiçek evindeki çiçekler çok güzel.
2. Yüklemi zaman ve sebep gibi anlamlarda niteler.
   - 언니와 어제 만났다. Ablamla dün görüştüm.

[49] Gim Cıonğsug (2005), s.78.
[50] Guıon Ceil (1992), s.226.
[51] Guıon Ceil (1992), s.227.

- 이곳에 있던 다리는 지난 태풍에 무너졌다. Buradaki köprü geçen tayfunda çöktü.

3. Yüklemi yer yön, vasıf ve yöntem olarak niteler.

- 나는 칼로 연필을 깎았다. Ben bıçakla kalemi açtım.
- 학생들이 학교로 가고 있다. Öğrenciler okula gidiyor.
- 학생으로서 최선을 다 했다. Öğrenci olarak elinden gelenin en iyisini yaptı.

İsimlere gelerek onların cümle içerisinde zarf görevi görmesini sağlayan zarf ekleri (부사격 조사) genel olarak aşağıdaki gibidir.

Tablo 4: Korecede İsimlere Gelerek Onların Cümle İçerisinde Zarf Görevi Görmesini Sağlayan Zarf Ekleri

-에/-에게	동생은 학교에 간다. 친구에게 편지를 보냈다.	Kardeşim okula gidiyor. Arkadaşına mektup gönderdi.
-에서	집에서 공부하고 있다.	Evde ders çalışıyor.
-보다	네가 나보다 크다.	Sen benden uzunsun.
-와/-과	민지는 민호와 싸웠다.	Minci Minho ile kavga etti.

Korecede zarflar genel olarak ikiye ayrılmaktadır; cümle ögesi zarf ve cümle zarfı.

Tablo 3: Korece Zarf Türleri

Cümle Ögesi Zarf	Cümle içerisindeki ögeleri niteleyen zarf türüdür.	선생님이 나를 무척 사랑하셨다. Öğretmenim beni çok seviyordu.
Cümle Zarfı	Cümleyi niteleyen zarf türüdür.	다행스럽게도 동생이 안전하게 돌아왔다. Şükür ki, kardeşim güvenli bir şekilde geri

		döndü.

b.1. Cümle Ögesi Zarf (성분부사)

Cümle ögesi zarf kendi içerisinde zaman zarfı, durum zarfı, yer zarfı, miktar zarfı, sembolik zarf ve olumsuz zarf olmak üzere 6'ya ayrılmaktadır.

Zaman Zarfı; yapılan hareket ya da durumların zamanını gösteren zarflardır. Zaman zarfları aşağıdaki örneklerde altı çizili olarak belirtilmiştir.

1. 숙제를 어제 했다. Ödevimi dün yaptım.
2. 다음 주에 시험이 있다. Haftaya sınavım var.

Durum Zarfı; yüklemin durumunu belirten zarflardır. Durum zarfları aşağıdaki örneklerde altı çizili olarak belirtilmiştir.

3. 열심히 공부를 했다. Gayretle ders çalıştım.
4. 갑자기 외쳤다. Aniden bağırdı.

Yer Zarfı; yüklemin gerçekleştirdiği olayın yerini belirten zarflardır. Yer zarfları aşağıdaki cümlelerde altı çizili olarak belirtilmiştir.

5. 철수가 거기서 논문 쓰고 있다. Çıolsu orada tez yazıyor.
6. 아이들이 집에서 놀고 있다. Çocuklar evde oynuyorlar.

Miktar Zarfı; bir hareket ya da durumun miktarını bildiren zarflardır. Miktar zarfları aşağıdaki cümlelerde altı çizili olarak belirtilmiştir.

7. 그 남자의 키가 아주 크다. O adamın boyu çok uzun.
8. 그 여자는 되게 예쁘다. O kız oldukça güzel.

Sembolik Zarf; yansıma aktarmalı sözcük (의태어) ve yansımaları (의성어) içeren zarf türüdür. Sembolik zarflar aşağıdaki cümlelerde altı çizili olarak belirtilmiştir.

9. 폭포가 줄줄 흐른다. Şelale şırıl şırıl akıyor.
10. 아이는 쿨쿨 자고 있다. Çocuk horul horul uyuyor.

Olumsuz Zarf; yüklemin önüne gelerek cümlede geçen durumu olumsuzlaştıran 안 (değil, -ma, -me) ve 못 (-amak, -emek) zarflarıdır. Aşağıda olumsuz zarflara örnekler verilmiştir.

11. 어제 밤에 못 잤다. Dün gece uyuyamadım.
12. 아파서 학교에 안 갔어요. Hasta olduğum için okula gitmedim.

b.2. Cümle Zarfı (문장부사)

Cümle zarfı kendi içerisinde iki gruba ayrılmaktadır; niteleme zarfı ve bağlayıcı zarf.

Niteleme Zarfı (양태부사 - Adverbs Of Manner); konuşmacının tutum ve tavrını gösteren cümle zarfıdır. Niteleme zarflarına aşağıda örnekler verilmiştir.

1. 제발 오늘 비가 왔으면 좋겠다. Lütfen yağmur yağsın.
2. 설마 전쟁이 일어나겠어? Hadi canım savaş mı çıkacak?

Bağlayıcı Zarflar (접속부사 – Conjunctive Adverbs); iki cümle arasındaki bağı sağlayan zarflardır. Bağlayıcı zarflara aşağıda örnekler verilmiştir.

3. 그 여자가 울고 있다. 왜냐하면 시험에 떨어졌다.

   O kız ağlıyor. Çünkü sınavdan kaldı.

4. 친구와 커피를 마셨다. 그리고 영화를 봤다. Arkadaşımla kahve içtim. Ayrıca film izledim.

Yukarıda verilen örneklerdeki bağlaçlar sözcük türü açısından incelendiğinde zarf grubuna girmekle birlikte cümle ögesi bakımından cümle dışı öge olarak kabul edilmektedir.

2.1.3. Cümle Dışı Öge (독립어)

Cümle içerisinde diğer ögelerle bir ilişkisi bulunmayan ögeye cümle dışı öge denir.

1. 민지야! 엄마는 어디 갔어? (Hey) Minci! Annen nereye gitti?
2. 아, 날씨가 너무 좋다. A, hava çok güzel.

3. 그런데, 여기는 왜 이렇게 조용하지? Fakat, burası neden bu kadar sessiz ki?
4. 선생님, 저를 부르셨어요? Hocam beni mi çağırdınız?

Cümle dışı ögeler; yukarıda verilen örnek 1'deki gibi seslenme ünlemlerinden, örnek 2'deki gibi duygu ünlemlerinden, örnek 3'deki gibi bağlaçlardan ya da örnek 4'deki gibi hitaplardan oluşabilmektedir.

Cümle dışı ögeler cümleden atıldığı zaman cümlede herhangi bir anlam bozukluğu olmaz.

Yukarıdaki örneklerde bulunan cümle dışı ögeler cümleden atılarak aşağıdaki cümleler kurulmuştur.

5. 엄마는 어디 갔어? Annen nereye gitti?
6. 날씨가 너무 좋다. Hava çok güzel.
7. 여기는 왜 이렇게 조용하지? Burası neden böyle sessiz ki?
8. 저를 부르셨어요? Beni mi çağırdınız?

"Aşağıdaki örneklerde görüldüğü gibi cümle dışı ögeler genellikle cümlenin başına ya da sonuna gelmesinin yanı sıra cümlenin ortasına geldiği durumlar da vardır."[52]

9. 아직 초저녁인데, 뭐. Henüz ikindi, canım.
10. 백만원, 아니, 천만원을 준다고 해도 안 팔아. Bir milyon won, hayır, on milyon won verse de satmam.

2.2. KORECE CÜMLE YAPISI

Korece cümle yapıları arasında en genel olanı Özne+Yüklem ve Özne+Nesne+Yüklem'dir. Bunun dışındaki genel cümle yapıları şu şekildedir.

Tablo 5: Korece Cümle Yapıları

ÖZNE+YÜKLEM(isim)	그는 학생이다. O öğrencidir.

[52] Gim Cıonğsug (2005), s.83.

ÖZNE+YÜKLEM(sıfat)	복이 많다. Şansı çok.
ÖZNE+YÜKLEM(fiil)	비가 온다. Yağmur yağıyor.
ÖZNE+NESNE+YÜKLEM(geçişli fiil)	나는 너를 사랑한다. Ben seni seviyorum.
ÖZNE+TÜMLEÇ+YÜKLEM	그는 가수가 되었다. O şarkıcı oldu.
ÖZNE+NESNE+ZARF+YÜKLEM	아이는 엄마를 조용히 기다린다. Çocuk annesini sessizce bekliyor.
ÖZNE1+ÖZNE2+YÜKLEM	지수가 기분이나빴다. (Jisu-Ö1 moral-Ö2 kötüydü-Y.) Jisunun morali kötüydü.

Korece cümle yapıları Basit Cümle ve Birleşik Cümle olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır.

2.2.1. Basit Cümle (홑문장)

Cümle içerisinde yüklemin bir tane bulunduğu ve özne ile yüklemin birbirleriyle birer defa bağlantı kurdukları cümlelere denir.

Basit cümlelere örnekler aşağıda verilmiştir.

1. 아이가 운다. Çocuk ağlıyor.
2. 나는 에제 친구와 함께 밥을 먹었다. Ben dün arkadaşımla birlikte yemek yedim.

2.2.2. Birleşik Cümle (겹문장)

Cümle içerisinde birden fazla yüklemin bulunduğu ve özne ile yüklemin birbirleriyle birden fazla bağlantı kurdukları cümlelere denir.

Birleşik cümlelere örnekler aşağıda verilmiştir.

1. 비가 내리고 바람이 분다. Yağmur yağıyor ve rüzgar esiyor.

2. 민호가 책 사러 서점에 갔다. Minho kitap almaya kitapçı dükkanına gitti.

Birleşik cümleler kendi içerisinde Kapsayan Cümle ve Bağlı Cümle olarak 2'ye ayrılmaktadır. Bu cümlelerin öge dizilişi aşağıdaki gibidir.

Tablo 6: Korece Birleşik Cümle Çeşitleri

Kapsayan Cümle	ÖZNE + özne + yüklem + YÜKLEM
Bağlı Cümle	ÖZNE + YÜKLEM + ÖZNE + YÜKLEM

a. Kapsayan Cümle (안은 문장)

"Bir cümle içerisine başka bir cümle girerek, ana cümlenin bir ögesi görevi gördüğü cümlelere denir. Yani cümle içerisindeki yan cümle, ana cümle ile usta-hizmetçi ilişkisini oluşturduğu duruma denir. Bu durumda cümle içerisindeki bu yan cümleye Kapsanan Cümle denmektedir."[53]

1. 나는 엄마가 오기를 기다렸다. Ben annemin gelmesini bekledim.

   Kapsanan Cümle Kapsanan Cümle

2. 그가 나를 좋아했음이 드러났다. Onun beni sevdiği ortaya çıktı.

   Kapsanan Cümle Kapsanan Cümle

Yukarıda verilen 1.örnekteki kapsanan cümle, cümle içerisinde nesne görevi görmektedir. 2.örnekteki kapsanan cümle ise özne görevi görmektedir.

Örneklerde de görüldüğü gibi kapsanan cümleler cümle içerisinde çeşitli öge görevi görmektedir. Bunun yanı sıra kendi içerisinde yan cümle yani Kapsanan Cümle 5'e ayrılmaktadır.

[53] 박영순 (1997), *현대 한국어 통사론*, 집문당, 서울, 30 쪽. (Bag Yıonğsun (1997), *Günümüz Korece Söz dizimi*, Mundanğ Yayınevi, Seul, s.30.)

Tablo 7: Kapsanan Cümle Çeşitleri

İsim Yan Cümlesi	Yan Cümlenin hepsi cümle içerisinde isim görevi görür.	İsim yapma ekleri; -(으)ㅁ, -기	나는 민지가 갔음을 알았다. Ben Mincinin gittiğini anladım.
Sıfat Yan Cümlesi	Yan cümlenin hepsi cümle içerisinde sıfat görevi görür.	Sıfat yapma ekleri; -(으) ㄴ, -는, -던, -(으) ㄹ	그가 시험을 합격했다는 소식을 들었다. Onun sınavdan geçtiği haberini duydum.
Zarf Yan Cümlesi	Yan cümlenin hepsi zarf görevi görür.	Zarflaştırma eki; -이 -게, -도록, -듯이, -아서/ -어서	동생이 기분 나쁘게 말한다. Kardeşim moral bozucu bir şekilde konuşuyor. 비가 소리도 없이 내린다. Yağmur sessizce yağıyor.
Yüklem Yan Cümlesi	Yan cümlenin hepsi yüklem görevi görür.	Bir yükleme birden fazla özne bağlı olur.	기린은 키가 크다. Zürafanın boyu uzundur.
Alıntı Yan Cümlesi	Alıntı yapılan cümle yan cümle şeklinde cümleye yerleşir.	Alıntı yapma ekleri; -고, -라고, -하고	엄마가 '일찍 와.' 라고 말했다. Annem "Erken gel." Dedi.

a1. İsim Yan Cümlesi (명사절)

"İsim ya da isim cümlesi, cümle içerisinde özne, nesne, zarf görevini üstlenen ögedir ve yan cümlenin cümle içerisine girip isim cümlesi görevi görmesine, cümle içerisinde özne, nesne ya da zarf olarak kullanılmasına denir. İsim cümlesi işlevini gerçekleştirmek için yan cümlenin sonuna isim yapma eki olan '-음' ya da '-기' ekleri getirilip isimleştirilmelidir."[54]

1. 나는 그가 학생(임)을 알았다. Ben onun öğrenci olduğunu anladım.

   Özne Nesne Yüklem Özne Nesne Yüklem

[54] Bag Yıonğsun, *Korece ve Korece Eğitimi,* s.139.

2. 나는 엄마가 오(기)를 기다렸다. Ben annemin gelmesini bekledim.

Özne Nesne Yüklem Özne Nesne Yüklem

Yukarıdaki örneklerdeki isim yan cümleleri, cümle içerisinde nesne görevi görmektedir.

a.2. Sıfat Yan Cümlesi (관형사절)

Kapsayan cümlelerde kapsanan cümle (yan cümle), '(으)ㄴ, -는, -던, (으)ㄹ -을' eklerini alarak sıfat görevi görür.

Aşağıda sıfat görevi gören ögeler altı çizili olarak belirtilmiştir.

1. 어제 산 책을 잃어버렸다. Dün satın aldığım kitabı kaybettim.
2. 나는 민호가 숙제를 도와준 일을 기억한다. Ben Minho'nun ödevime yardım ettiği (olayı) hatırlıyorum.

a.3. Zarf Yan Cümlesi (부사절)

Yan cümle, yüklemine '-이, -게, -도록, -듯이, -아서/-어서' gibi zarf ekleri getirilerek cümle içerisinde kapsayan cümlenin yüklemini niteleyen zarf görevi görür.

Aşağıda altı çizili olarak belirtilen ögeler cümle içerisinde zarf görevi görmektedir.

1. 친구가 연락도 없이 미국에 돌아갔다. Arkadaşım haber bile vermeden Amerika'ya geri döndü.
2. 그가 전화 와서 나갔다. O telefon çaldığı için dışarı çıktı.

a.4. Yüklem Yan Cümlesi (서술절)

Kapsayan cümlelerde yan cümlenin yüklem görevi görmesine denir. Yan cümlenin yüklem yan cümlesi olduğunu anlamanın en bilinen yolu, cümlede bir yüklem iki öznenin (çift özne) olmasıdır.

1. 선생님이 얼굴이 예쁘다. Öğretmenin yüzü güzeldir.

Ö. Ö. Y.

2. 그 사람은 아들이 똑똑하다. O kişinin oğlu zekidir.

Ö. Ö. Y.

Yukarıda altı çizili olarak verilen kısımlar cümleden çıkarıldığında dahi ayrı bir cümle görevi görebildiği için yüklem yan cümleleridir.

a.5. Alıntı Yan Cümlesi (인용절)

Kapsayan cümlelerde, yan cümlenin başkalarının sözlerinin alıntı yapılarak kullanılmasıdır. Aşağıda altı çizili örneklerde de görüldüğü gibi alıntı yapılan cümle '–라고, –하고, –고 (diye)' eklerini alır.

1. 엄마가 "우산 가져가." 라고 말했다. Annem 'Şemsiyeni göt ür.' Dedi.
2. 선생님은 비가 온다고 말했다. Öğretmenim yağmur yağdığını söyledi.

Alıntı yan cümleler kendi içerisinde direkt ve dolaylı olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Direkt alıntı yan cümleler '–라고' ve '–하고' eklerini alarak alıntı yapılan cümlenin birebir aktarılmasıdır. Dolaylı alıntı yan cümlesi ise '–고' ekini alarak alıntı yapılan cümlenin dolaylı bir şekilde aktarılmasıdır.

Tablo 8: Alıntı Yan Cümle Çeşitleri

Direkt	Dolaylı
철수가 "집에 늦게 가겠다." 라고 말했다. Çıolsu "Eve geç gideceğim." Dedi.	철수가 집에 늦게 가겠다고 말했다. Çıolsu eve geç gideceğini söyledi.
그는 "이 영화가 이렇게 재미있는 줄 몰라다" 라고 했다. O "Bu filmin bu kadar eğlenceli olduğunu bilmiyordum." Dedi	그는 그 영화가 그렇게 재미있는 줄 몰랐다고 했다. O, filmin o kadar eğlenceli olduğunu bilmediğini söyledi.

b. Bağlı Cümle (이어진 문장)

İki ya da ikiden fazla cümlenin birbirlerine bağlaçlarla bağlandığı cümlelerdir.

Bağlı cümlelere örnekler aşağıda verilmiştir.

1. 비가 오고 바람이 분다. Yağmur yağıyor ve rüzgar esiyor.
2. 친구가 아프니까 학교에 못 갔다. Arkadaşım hasta olduğu için okula gidemedi.

Bağlı cümle kendi içerisinde cümlelerin birbirlerine bağlanma şekillerine göre iki gruba ayrılmaktadır.

b1. Eşitlik Bildiren Bağlı Cümle (대등적)

İki cümlenin birbirlerine bağlaçlarla bağlandığı cümlelere denir. Cümleler arası yer değişikliği yapıldığı zaman anlam bütünlüğünde bozulma olmaz. Sıralama, tezatlık ve seçim (tercih) cümleleri bu kategoriye girmektedir. Aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi genellikle '–고 (ve) –며 (-ıp, -ip) –지만 (ama) –거나 (veya, ya da)' gibi bağlaçlar ve fiilimsilerle kullanılırlar.

1. 나는 밥을 먹고 친구는 노래한다. Ben yemek yiyorum ve arkadaşım şarkı söylüyor. (Sıralama)
2. 너는 졸업했지만 나는 졸업하지 못 했다. Sen mezun oldun ama ben mezun olamadım. (Tezatlık)
3. 산으로 가든지 바다로 가든지 결정하자. Dağa mı yoksa denize mi gidiyoruz karar verelim. (Tercih)

b.2. Devam Bildiren Bağlı Cümle (종속적)

İki cümlenin anlam bakımından birbirlerine bağlaçlarla bağlanmasına denir. Cümleler birbirleriyle yer değiştiremez. Genellikle yan cümle temel cümlenin istek, durum, amaç, sebep gibi anlamlarını açıklar.

1. 나는 아파서 집에서 쉬었다. Hasta olduğum için evde dinlendim.
2. 나는 옷을 사러 백화점에 갔다. Kıyafet almaya alışveriş merkezine gittim.

Yukarıda verilen 1.örnekte yan cümle temel cümlenin sebebini açıklarken, 2.örnekte yan cümle temel cümlenin sebebini açıklamaktadır.

Aşağıdaki örneklerde altı çizili olarak belirtildiği gibi, genel olarak '–아서/–어서, –니까, –(으)면, –거든, –(으)려고, –면서' gibi fiilimsiler ve çekimli fillerle kullanılırlar.

3. 밥을 먹으려고 식당에 갔다. Yemek yemek için restauranta gitti.
4. 네가 가지 않으면 나도 가지 않는다. Sen gitmiyorsan ben de gitmiyorum.

2.3. KORECE CÜMLE TÜRLERİ

2.3.1. Olumlu Cümle (평서문)

Konuşan kişi karşıdaki kişiye hiçbir şey sormayıp yalnızca herhangi bir gerçek ya da bir durum hakkında bilgi verdiği veya kendi düşüncelerini aktardığı cümlelere denir.

Aşağıda olumlu cümlelere örnekler verilmiştir.

1. 비가 와요. Yağmur yağıyor.
2. 여기는 내가 살고 있는 집이에요. Burası benim yaşadığım ev.

Olumlu cümlelerin genel olarak cümle bitirme ekleri aşağıdaki gibidir.

Tablo 9: Korece Olumlu Cümle Son Ekleri

–ㅂ니다/ –습니다	저는 학생입니다.	Ben öğrenciyim.
–아요/ –어요	아빠는 집에 갔어요.	Babam eve gitti.
–네	비가 오네.	Yağmur yağıyor.
–ㄴ다/ –는다/ –다	나 다음 주에 미국에 간다.	Ben gelecek hafta Amerikaya gidiyorum.
–오	여기는 우리 집이오.	Burası bizim evimiz.

2.3.2. Olumsuz Cümle (부정문)

Korecede olumsuz cümleler cümle sonuna getirilen olumsuz ekleriyle gerçekleştirilir. En genel olumsuzluk ekleri aşağıdaki gibidir.

Tablo 10: Korece Olumsuz Cümle Son Ekleri

-못 (-amek,-emek)	Fiil önünde kullanılır.	쇼핑하러 못 갔다. (Alışveriş yapmaya gidemedim.)
-지 못 하다 (-amek,-emek)	Fiilin sonuna eklenerek kullanılır.	목이 아파서 아무것도 먹지 못 한다. (Boğazım ağrıdığı için hiçbir şey yiyemiyorum.)
-안 (-me,-ma) -지 않다 (-me,-ma)	Fiilden önünde kullanılır. Fiilin sonuna eklenerek kullanılır.	학교에 안 갔다. (Okula gitmedim.) 학교에 가지 않았다. (Okula gitmedim.)
-지 말다 (-me,-ma)	Fiilin sonuna eklenerek kullanılır. Genellikle emir cümlelerinde kullanılır.	울지마요. (Ağlama.) 거기 가지마. (Oraya gitme.)

İsim cümlelerinin olumsuz şekli '–아니다 (değil)' ve '–없다 (yok)' ile kurulur. Aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi cümle sonunda kullanılırlar.

1. 저는 한국 사람이 아니다. Ben Koreli değilim.
2. 동생은 집에 없다. Kardeşim evde yok.

"Olumsuz bir cümlenin yeniden bir olumsuz cümle olabilir. Yani olumsuzluğu tekrar olumsuz yapan bu tür cümlelere ikili olumsuz cümle denir."[55] 3 ve 4 numaralı örneklerde de görüldüğü gibi genellikle cümledeki olumsuzluğu güçlendirmek için kullanılırlar.

3. 버스가 안 오지는 않다. Otobüs gelmiyor değil.

[55] İ İgsıob (2005), s. 299.

4. 나도 돈이 없지는 않다. Benim de param yok değil.

2.3.3. Soru Cümlesi (의문문)

Soru yoluyla bilgi almayı amaçlayan ve soru ekleri alan cümlelerdir.

Aşağıda soru cümlelerine örnekler verilmiştir.

1. 언제 왔어요? Ne zaman geldin?
2. 누가 전화했어? Kim aradı?

Soru cümlelerinin son ekleri genel olarak aşağıdaki gibidir.

Tablo 11: Korece Soru Cümlesi Son Ekleri

-(스) ㅂ니까	어디 갑니까?	Nereye gidiyorsun?
-지 (요)	오늘 날씨가 좋지요?	Bugün hava güzel, değil mi?
-ㄴ가요/-는가요	학교가 여기서 멀지 않은가요?	Okul buradan uzak değil mi ki acaba?
-니	밥 먹었니?	Yemek yedin mi?
-아요/ -어요	저녁 먹었어요?	Akşam yemeğini yedin mi?
-으냐 / -느냐/ -냐	웃고 있냐?	Gülüyor musun?

Soru eklerinin dışında kim, ne, neden, nasıl, hangi gibi soru sözcükleriyle de soru cümleleri kurulur.

Aşağıda soru sözcükleriyle kurulan soru cümlelerine örnekler verilmiştir.

3. 누구를 기다리고 있어요? Kimi bekliyorsun?
4. 뭘 샀어요? Ne satın aldın?
5. 어느 색깔을 좋아해요? Hangi rengi seviyorsun?

2.3.4. Emir Cümlesi (명령문)

Konuşan kişinin karşıdaki kişiye herhangi bir şeyi yapmasını istemesi ya da rica etmesidir.

Aşağıda emir cümlelerine örnekler verilmiştir.

1. 잠깐만 기다리세요. Bir dakika bekleyiniz.
2. 빨리 내 책을 찾아라. Hemen kitabımı bul.

Emir cümlesi son ekleri genel olarak aşağıdaki gibidir.

Tablo 12: Korece Emir Cümlesi Son Ekleri

-(으) 십시오	여기 앉으십시오.	Buraya oturunuz.
(으) 세요	열심히 공부하세요.	Gayretle çalışınız.
-아/ -어	천천히 먹어.	Yavaş yavaş ye.
-아라/ -어라	조용해라.	Sessiz ol.
-오	여기로 오시오.	Buraya geliniz.

2.3.5. Ünlem Cümlesi (감탄문)

Kişinin henüz farkına vardığı şeyleri veya hissettiklerini ifade ettiği cümle türüne denir.

Aşağıda ünlem cümlelerine örnekler verilmiştir.

1. 이 건물이 무척 높네! Bu bina oldukça yüksekmiş!
2. 날씨가 너무 덥구나! Hava çok sıcak!

Ünlem cümlesi son ekleri genel olarak aşağıdaki gibidir.

Tablo 13: Korece Ünlem Cümlesi Son Ekleri

-(는) 군요 -(는) 구나 -(는) 군	사람이 엄청 많구나!	Oldukça çok insan varmış!
-네요/ -네	이스탄불 멋지네요!	İstanbul harika! (harikaymış!)
-아라/ -어라	재밌어라!	Eğlenceli!

2.3.6. İstek Cümlesi (청유문)

Kişi, karşıdaki kişiye herhangi bir iş ya da eylemi birlikte yapmak istediğini belirttiği cümlelerdir.

Aşağıda ünlem cümlelerine örnekler verilmiştir.

1. 밥 먹으로 가자. Yemek yemeye gidelim.
2. 같이 영화 봅시다. Birlikte film izleyelim.

İstek cümlesi son ekleri genel olarak aşağıdaki gibidir.

Tablo 14: Korece İstek Cümlesi Son Ekleri

-ㅂ시다/ -읍시다	내일부터 시험 공부합시다.	Yarından itibaren sınavlara çalışalım.
-자	커피 먹으러 가자.	Kahve içmeye gidelim.
-아요/ -어요	같이 점심 먹어요.	Birlikte akşam yemeği yiyelim.
-지요/ -(으)시지요	2 시에 가시지요.	Saat 2'de gidelim.

3. BÖLÜM

TÜRKÇE VE KORECENİN SÖZ DİZİMSEL AÇIDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Türkçe ve Korece Ural-Altay dil ailesinin Altay koluna mensuptur. İki dil de yapı bakımından sondan eklemeli bir dil yapısına sahip olup söz dizimi açısından Ö+N+Y grubuna dahildirler. Sözcük gruplarında ve cümlede yardımcı unsurlar ana unsurlardan önce kullanılır. Bu sebeple iki dilde de yüklem sonda bulunmakla birlikte, cümle içerisinde vurgu yapılmak istendiğinde yüklemin yerinde değişiklik yapılır. Aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi bu durum her iki dilin de esnek bir söz dizimi yapısı olduğuna işarettir.

1. Seni sevmiyorum. 너를 사랑하지 않는다.
2. Sevmiyorum seni. 사랑하지 않는다, 너를.

Yüklemin yer değişikliği cümle türü açısından devrik cümle türüne girmektedir. Devrik cümle yapısı Türkçeye nazaran Korecede çok sık görülmemekle birlikte özellikle edebi eserlerde karşımıza çıkmaktadır.

Türkçede temel ögeler ; özne ve yüklem, Korecede ise özne, yüklem, nesne ve tümleç olarak ele alınmaktadır. Korecedeki tümleç, Türkçede bulunan tümleçlerden farklı bir yapıya sahiptir.

İki dilin söz diziminde görülen en belirgin özelliklerden biri öznenin cümlede çok sık kullanılmamasıdır. Türkçede özne cümleden atılsa dahi yükleme eklenilen şahıs eki yoluyla özneyi bulmak kolaydır. Ancak Korecede yüklemin aldığı herhangi bir şahıs eki bulunmadığından özne cümle içerisinde kullanılmadığında, tahmin etmek kimi zaman kolay olmayabilir.

3. Ne zaman geldin?
4. 언제 왔어요?

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü gibi Türkçe cümledeki özne cümleden atılmasına rağmen yükleme gelen şahıs eki ile özneyi bulmak kolaydır. Ancak Korece cümlede, eğer geçen diyalogta öznenin kim olduğu bilinmiyorsa, özneyi bulmak kolay olmayacaktır.

İki dilde en göze çarpan söz dizimsel farklılık sayılar üzerinedir. Türkçede sayılar, cümle içerisinde 'sayı+isim (beş öğrenci)' olarak kullanılırken, Korecede tam tersi 'isim+sayı (학생 다섯 명 – öğrenci beş kişi)' şeklinde kullanılmaktadır.

Dikkat çeken diğer bir farklılık ise Korecede zarf Türkçede ek olarak incelenen olumsuzluk yapma eklerinin cümledeki yeridir. Türkçede olumsuzluk ekleri daima yükleme eklenerek kullanılmaktadır. Ancak, aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi, Korecede yükleme eklenilen uzun olumsuzluk ekleri ve yüklemin önünde kullanılan kısa olumsuzluk ekleri mevcuttur.

5. Hasta olduğum için okula gidemedim.아파서 학교에 못 갔다.
6. 저는 매운 음식을 먹지 못 한다. Ben acı yemekleri yiyemiyorum.

3.1. CÜMLE ÖGELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Türkçede genel olarak 6 cümle ögesi varken, Korecede 7 öge bulunmaktadır.

Tablo 15: Türkçe ve Korece Cümle Ögeleri Karşılaştırması

TÜRKÇE	KORECE
Yüklem	Yüklem (서술어- Sıosurıo)
Özne	Özne (주어- Cuıo)
Nesne	Nesne (목적어- Mogcıogıo)
Zarf	Zarf (부사어- Busaıo)
Cümle Dışı Öge	Cümle Dışı Öge (독립어- Dogribıo)
Yer Tamlayıcısı	Sıfat

	(관형어- Goanhyıonğıo)
	Tümleç (보어- Boıo)

Türkçede temel ögeler; yüklem ve öznedir,

Korecede temel ögeler ise; yüklem, özne, nesne ve tümleçten oluşmaktadır.

3.1.1. Yüklem (서술어)

Korecede yüklemler, Türkçe söz diziminde olduğu gibi cümle sonuna gelmektedir. Ancak her iki dilde de yüklemin cümle içerisinde yer değişikliğine uğraması mümkündür. Aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi, genel olarak bu yer değişikliği cümle içerisindeki vurguyu öne çıkarırken kullanılır.

1. 내가 그 꽃을 보냈다. Ben o çiçeği yolladım.
2. 그 꽃을 보냈다, 내가. O çiçeği yolladım ben.
3. 내가 보냈다, 그 꽃을. Ben yolladım o çiçeği.

Korecede yüklemler, cümle ögelerinin sayısına etki etmektedir. Yüklem, çeşidine ve anlamına göre cümlede kaç ögeye ihtiyaç duyduğunu belirler. Yüklemin gerek duyduğu bu ögeler yalnızca temel ögeleri içermektedir. Korecedeki yüklemin bu durumu '서술어 자릿수 (yüklemin öge sayısı)' olarak adlandırılmaktadır.

Yüklemi geçişsiz fiillerden (uyumak, gitmek, gelmek vs.) biri olan cümleler yalnızca özne alsa da genel olarak cümle eksiksiz olarak tamamlanabilmektedir. Bu sebeple geçişsiz fiil olan yüklemler genel olarak bir ögeli yüklem olarak tanımlanmaktadır. Ancak yüklemi geçişli fiil (yemek, okumak, açmak vs.) olan cümleler özneye ek olarak nesne de almalı ki cümlenin anlamı tamamlansın. Bu gibi durumlarda cümledeki yüklem iki ögeli yüklem olmaktadır.

Örnek 4 ve 5'de verilen cümlelerin yüklemleri 'güzel' ve 'öğrenci'dir. Bu yüklemler yalnızca özneye gerek duyduğu için bir ögeli yüklem, 6 ve 7'deki örnekte yüklem olan 'izlemek ve 'yemek' hem özne hem nesneye gerek duyduğu için iki ögeli yüklem olarak tanımlanmaktadır. Örnek 8'de verilen cümlenin yüklemi 'vermek' olduğu için bu fiil özne, nesne ve zarf ögelerine gerek duyabilmektedir. Bu sebeple 'vermek' yüklemi 3 ögeli yüklem olarak tanımlanmaktadır.

4. 꽃은 예쁘다. Çiçek güzeldir.
5. 그는 학생이다. O öğrencidir.
6. 지수가 영화를 봤다. Jisu film izledi.
7. 아이는 아이스크림을 먹었다. Çocuk dondurma yedi.
8. 할아버지께서는 저에게 용돈을 주셨다. Dedem bana harçlık verdi.

Korecede de Türkçede olduğu gibi yüklemin cümle içerisinden atıldığı durumlar söz konusudur. Bu durum genellikle sorulan soru karşılığı verilen cevaplarda karşımıza çıkmaktadır.

Aşağıda yüklemin cümlede kullanılmadığı durumlara örnekler veilmiştir.

9. 민지가 어디 갔어? Minci nereye gitti?

   학교에. (갔다) Okula. (gitti.)

10. 엄마는 언제 왔어? Annem ne zaman geldi?

    아까.(왔다) Az önce. (geldi.)

Korecede yüklemin türleri ‘isim+이다(son ek), sıfat ve fiil’ olarak ayrılmakla birlikte, Türkçede bu durum yalnızca ‘isim ve fiil’ olarak sınıflandırılmaktadır. Türkçede sıfatlar isim soylu sözcükler grubunda incelendiği için Korecede sıfat grubundaki yüklemler Türkçede isim grubuna girmektedir. Türkçede sıfatlar, yüklemin türleri konusu adı altında ayrı bir başlıkla incelenmemiştir.

11. 그 여자가 아주 예쁘다. Şu kız çok güzel.
12. 나는 학생이다. Ben öğrenciyim.
13. 아빠는 아까 왔다. Babam az önce geldi.

Yukarıda verilen 11. örnekteki cümlenin yüklemi Türkçede isim grubuna girerken Korecede sıfat grubuna girmektedir. Diğerleri, yani 12. ve 13.örnekler ise her iki dilde de isim ve fiil grubuna girmektedir.

3.1.2. Özne (주어)

Türkçe ve Korece söz dizimi yapısında özneler cümle içerisinde yer değişikliğine uğrayabilmesine karşın genellikle cümle başında kullanılırlar. Ancak

cümlede vurgu yapılmak istendiğinde, aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi, özne yer değişikliğine uğrayabilmektedir.

1. 민지가 문을 닫았다. Minci kapıyı kapattı.
2. 문을 민지가 닫았다. Kapıyı Minci kapattı.
3. 문을 닫았다 민지가. Kapıyı kapattı Minci.
4. 닫았다 문을 민지가. Kapattı kapıyı Minci.

Korece cümlelerde özneler her zaman '–이/–가' özne eki almaktadırlar. Ancak Türkçe cümle yapısında öznenin aldığı herhangi bir özne eki bulunmamaktadır.

Aşağıdaki örneklerde özne ekleri altı çizili olarak belirtilmiştir.

5. 아이가 우유를 먹고 있다. Çocuk süt içiyor.
6. 한국말이 재미 있다. Korece eğlencelidir.

Korecenin özne yapısında Türkçeden ayrı olarak 'çift özne' durumu vardır. Yükleme bağlanan ögelerden özne ekini '–이/–가' birden fazla sözcüğün aldığı durumlara denir.

7. 민호가 키가 크다. Minho(nun) boy(u) uzundur.
8. 할아버지가 돈이 많으시다. Dedem(in) paras(ı) çok.

Yukarıdaki örneklerden yola çıkarak incelendiğinde;

Örnek 7'de özne ekini almış iki sözcük bulunmaktadır. Bunlar 'Minho' ve 'boy' sözcükleridir. Verilen örnekteki cümle ögeleri incelendiğinde özne+özne+yüklem(sıfat) yani çift özne+yüklem(sıfat) olarak ayrılmaktadır. Ancak birinci özenin aldığı ek Türkçede iyelik ekine (-nIn, nİn) denk gelmektedir. Örnek 7'yi Türkçe cümle yapısına göre incelediğimizde 'Minho'nun boyu' özne, 'uzundur' yüklem, özne(isim tamlaması)+yüklem(sıfat) şeklinde ayrılmaktadır.

Örnek 8'de de örnek 7'deki gibi çift özne durumu mevcuttur. 'Dede' ve 'para' sözcükleri özne eklerini alarak çift özne durumunu oluşturmaktadır. Cümle ögelerine ayrılarak incelendiğinde çift özne+yüklem olarak ayrılmaktadır. Bu cümledeki ilk özne ekinin aldığı ek Türkçede örnek 7'deki gibi iyelik eki grubuna girmektedir. Türkçe öge yapısıyla incelendiğinde özne+yüklem şeklindedir.

Türkçe cümle yapısında özne çoğu zaman doğrudan belirtilmez. Cümle içerisinde yüklemin aldığı şahıs eki yoluyla özne bulunur. Ancak Korece cümle yapısında yüklemin şahıs eki alma durumu söz konusu değildir. Bu sebeple Korece cümlelerde özne, diyalog içerisinde kim olduğu bilinmiyorsa bulunması zor olmaktadır.

9. 나는 행복하다. (Ben) Mutluyum.
10. (나는) 어제 영화 보러 갔다. (Ben) Dün film izlemeye gitti(m).
11. (너는)무슨 영화를 봤어? (Sen) Hangi filmi izledi(n)?

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü gibi, Korece cümlelerde özne, diyalog esnasında kullanılmadıysa tahmin etmesi zordur.

Türkçede bulunan özne-yüklem uyumu Korecede bulunmayan bir yapıdır. Çünkü Korecede yüklemler çoğul eki almamaktadır. Özne, tekil ya da çoğul olsa da yüklem her zaman tekildir.

Aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi Korece cümlelerde yüklemin aldığı bir çoğul eki bulunmamaktadır.

12. Öğrenciler eve gittiler. 학생들이 집에 갔다.
13. Kuşlar her sabah şarkı söylüyorlar. 새들은 매일 아침 노래한다.

3.1.3. Nesne (목적어)

"Türkçenin söz dizimi yapısına uygun olarak belirtisiz nesneler yüklemden önce gelmektedir. Yüklemle özne arasına da/de, dahi, bile gibi kuvvetlendirme edatları ve soru eki dışında genellikle başka bir öge giremez."[56] Ancak belirtili nesneler cümle içerisinde çeşitli yerlere gelebilmektedir.

Korecenin söz dizimine uygun olarak nesneler, genellikle yüklemden önce gelir. Kimi zaman cümle içerisindeki vurguyu değiştirmek amaçlı yer değişikliğine uğrayabilirler. Ayrıca nesneyle yüklemin arasına ögeleri nitelemek amaçlı zarflar girebilir. Fakat Korecede Türkçedeki gibi nesneler belirtili ve belirtisiz olarak gruplara ayrılmamaktadır.

1. 철수가 책을 샀다. Çıolsu kitap satın aldı.
2. 책을 철수가 샀다. Kitap Çıolsu satın aldı. ?

[56] Karahan (2015), s.26.

3. 책을 샀다 철수가. Kitap satın aldı Çıolsu.
4. 샀다 책을, 철수가. Satın aldı kitap, Çıolsu. ?

Yukarıda verilen Korece cümlelerde nesne cümle içerisinde her türlü değişikliğe uğramaktadır. Ancak Türkçe cümlelerde bu durum biraz daha farklıdır. Örneklerde verilen belirtisiz nesne olan 'kitap' 1 ve 3'de belirtisiz nesnenin Türkçe söz dizimindeki yerine uygun olarak yüklemden önce gelmektedir. Ancak 2 ve 4'te nesnede yapılan yer değişikliği belirtisiz nesnenin Türkçe söz dizimine uymamaktadır. Bu durum örnek 2 ve 4'te bulunan 'kitap' sözcüğüne getirilecek olan belirtme hal eki (-i) ile belirtili nesneye çevrilerek kullanılabilir.

Korecede nesneler genellikle '–을/-를' nesne ekini almaktadır. Ancak Türkçede nesnelerin aldığı herhangi bir nesne eki yoktur. Yalnızca belirtili nesneler belirtme hal ekini (-ı, -i, -u, -ü) alırlar.

5. 민지가 커피를 먹는다. Minci kahve içiyor.
6. 나는 엄마를 아주 사랑한다. Ben annemi çok seviyorum.

Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü gibi Korecede nesneler nesne ekini '–을/ –를' almaktadır. Ancak Türkçede belirtisiz nesnelerin ek almamasının yanı sıra yalnızca belirtili nesneler belirtme hal ekini almaktadır.

Korecede öznede olduğu gibi nesnede de çift nesne durumu söz konusudur. Cümlede nesne ekini alan birden fazla sözcüğün bulunması durumuna denir. Korecedeki bu çift nesne durumu Türkçede iyelik ekine denk gelmektedir. Her ne kadar Türkçede çift nesne yapısının bulunduğunu düşünen görüşler olsa da Türkçede bu yapının çift nesne durumundan ziyade, cümlede yan cümlenin bulunmasından dolayı meydana geldiği, Türkçede çift nesne gibi görünen bu yapıların aslında tamamen çift nesne özellikleri taşımadığı sonucuna varan görüşler de vardır.[57]

7. 아이가 엄마를 손을 잡았다. Çocuk annesi(nin) elini tuttu.
8. 민호는 라면을 세 그릇을 먹었다! Minho üç tabak ramen yedi.

Yukarıda verilen Korece cümlelerde çift nesne yapısı kullanılmıştır. Örnek 7'de 'anne' ve 'el' sözcükleri nesne ekini almış, örnek 8 de ise 'ramen' ve 'üç tabak'

[57] Nuh Doğan (2005), *Türkçe Çif Nesneli Bir Dil Midir?,* Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish and Turkic Volume 10/8 Spring, s.919-940.

sözcükleri nesne ekini alarak çift nesne durumunu oluşturmuştur. Bu durum Türkçe dilbilgisi özellikleri açısından incelendiğinde, Korecedeki bu ekler Türkçedeki iyelik eki, iki nesnenin ise bir olarak tamlama olduğu ortaya çıkmaktadır.

3.1.4. Tümleç (보어)

Korece dilbilgisi yapısında temel ögelerden biri olan tümleçler, Türkçede bilinen tümleç yapılarından farklıdır ve Türkçede bulunmayan bir cümle ögesi çeşididir.

Korece cümle ögesi olan tümleçler yüklemi yalnızca '아니다-değil' ve '되다-olmak' olan cümlelerde bulunur ve bu yüklemlerden önce gelen isimlerde aranmaktadır.

1. 나는 대학생이 아니다. Ben üniversite öğrencisi değilim.
2. 그가 가수가 되었다. O şarkıcı oldu.

Yukarıda verilen örneklerde tümleci bulmak için önce yüklem kontrol edilmelidir. Yüklemi olmak ya da değil olmayan cümlelerde tümleçler aranmaz. Eğer cümlenin yüklemi bunlardan biri ise yüklemden hemen önce gelmiş sözcüğün tümleç eki olan '-이/-가' alıp almadığına bakılır.

Bu durum Türkçe dilbilgisi yapısına göre incelendiğinde, yükleme 'ne değilim?', 'ne oldu?' sorulduğunda karşılık gelen öge belirtisiz nesneye denk gelmektedir.

Korecedeki bu öge söz dizimi yapısına uygun olarak daima yüklemden önce gelmek zorundadır. Yüklemle arasına olumsuzluk zarfları '안, 못' dışında hiçbir öge giremez.

3.1.5. Zarf (부사어)

Türkçe ve Korece söz diziminde zarflar genel olarak yüklemin önünde kullanılmaktadır.

Türçe ve Korece zarfların söz dizimi yapısı; zaman zarfı, durum zarfı, yer-yön zarfı, miktar zarfı, olumsuzluk zarfı ve soru zarfı olarak 6 alt başlık olarak incelenecektir.

a. Zaman Zarfı (시간 부사)

Türkçe ve Korece zaman zarfları, söz dizimine uygun olarak cümle içerisinde yer değişikliğine uğrayabilmektedir. Aşağıda bu duruma örnekler verilmiştir.

1. 내일 친구와 도서관에 가겠다.

   Yarın arkadaşımla kütüphaneye gideceğim.

2. 친구와 내일 도서관에 가겠다.

   Arkadaşımla yarın kütüphaneye gideceğim.

3. 친구와 도서관에 내일 가겠다.

   Arkadaşımla kütüphaneye yarın gideceğim.

Cümle içerisinde birden fazla zaman zarfı kullanıldığında, iki dilde de en genelden en ayrıntılıya doğru söz dizimi oluşturulur. Genelden ayrıntıya gidildikçe yükleme daha da yaklaşılır.

4. 어젯밤 새벽에 집에 들어왔다. Dün gece şafak vakti eve girdi.

4?. 새벽에 어젯밤에 집에 들어왔다. Şafak vakti dün gece eve girdi.

5. 다음 주 금요일 5 시에 만납시다. Gelecek hafta Cuma günü saat 5'te buluşalım.

5?. 금요일 다음 주 5 시에 만납시다. Cuma günü haftaya saat 5'te buluşalım.

Yukarıda verilen örnekler incelendiğinde; birden fazla zaman zarfının cümle içerisinde iki dildeki en doğru kullanım şekli 4 ve 5.örnekte verilmiştir. Diğer örneklerde, 4? ve 5?'deki zaman zarflarının sıralanış şeklinin iki dilde de söz dizimine uygun olmadığı görülmektedir. Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü gibi Türkçede de Korecede de cümle içerisinde birden fazla zaman zarfı kullanıldığında, zarflar 'en genelden en ayrıntısına' doğru sıralanması gerekmektedir.

b. Durum Zarfı (성상 부사)

Durum zarfları Türkçe ve Korece söz dizimi yapısına uygun olarak genellikle niteledikleri yüklemden önce gelirler.

1. 엄마가 길에서 천천히 걷고 있다. Annem yolda yavaş yürüyor.
2. 엄마가 천천히 길에서 걷고 있다. Annem yavaş yolda yürüyor.
3. 천천히 길에서 걷고 있다, 엄마가. Yavaş yolda yürüyor, annem.
4. 길에서 천천히 걷고 있다, 엄마가. Yolda yavaş yürüyor, annem.

Yukarıdaki örneklerden yola çıkarak incelendiğinde; örnek 2 ve 3'deki yapı iki dilde de söz dizimi yapısına aykırıdır. Durum zarfı olan 'yavaş' nitelediği fiilden önce geldiği örneklerde anlam kaybına uğramamaktadır. Anca yukarıdaki örneklerden yola çıkılarak durum zarfı her iki dilde de nitelediği fiilden önce geldiği kanısına varmak doğru değildir. Aşağıda görüldüğü gibi bu durumun tam zıttı cümleler de kurulabilir.

5. 철수가 도서관에서 열심히 공부한다. Çıolsu kütüphanede gayretle ders çalışıyor.
6. 열심히, 철수가 도서관에서 공부한다. Gayretle, Çıolsu kütüphanede ders çalışıyor.

c. Yer-Yön Zarfı (장소 부사)

Türkçe ve Korecede yer zafları genellikle yükleme yakın yerleşmesinin yanı sıra, söz dizimine uygun olarak cümle içerisinde yer değişikliğine uğramaktadır. Aşağıda bu duruma örnekler verilmiştir.

1. 밖에 친구와 숨쉬러 나갔다. Dışarıya arkadaşıyla hava almaya çıktı.
2. 친구와 밖에 숨쉬러 나갔다. Arkadaşıyla dışarıya hava almaya çıktı.
3. 친구와 숨쉬러 밖에 나갔다. Arkadaşıyla hava almaya dışarıya çıktı.

Korecede yer zarfları genel olarak '–에 (-e), -에서 (-de, -den)' eklerini almaktadır. Ancak Türkçede '-e, -de, -den' eklerini alarak yüklemin kime, kimde, kimden, neye, nerede, nereden, nereye sorularına cevap verdiği öge yer tamlayıcısı (dolaylı tümleç) dır.

4. 나는 집에서 학교에 걸어갔다. Ben evden okula yürüdüm.

Yukarıdaki verilen örnekte Korece cümlenin öge sıralaması Ö+Z+Y iken Türkçede öge sıralaması Ö+Y.T+Y olarak değişiklik göstermektedir. Bu durum Türkçedeki yer tamlayıcısı ekleri olan '-e, -de, -den' eklerinin Korecede zarf ekleri '-에, -에서'olarak kabul edilmesinden dolayıdır.

d.Miktar Zarfı

Miktar zarfları; fiilin, sıfatın ve cümle içerisinde bulunan başka bir zarfın miktarını ve derecesini belirten zarf türüne denir.

İki dilde de en genel bilinen miktar zarfları ‘çok, az, en, daha, pek’ vs. olarak sıralanabilir.

1. 이 집은 아주 크다. Bu ev çok büyük.
2. 예전보다 생활수준이 많이 올라갔다. Eskiye göre yaşam standartları çok arttı.
3. 계산서가 너무 많이 나왔다. Fatura çok fazla geldi.

Yukarıdaki cümlelerden yola çıkarak incelendiğinde örnek 1’de miktar zarfı sıfatın, örnek 2’de fiilin, örnek 3’te ise zarfın miktarını belirtmektedir.

Korecede ve Türkçede zarflar genel olarak yüklemden önce kullanılmaktadır. Ancak Türkçe de miktar zarflarının yer değiştirme durumu Koreceye göre daha esnektir.

4. 아이는 초콜릿을 많이 먹었다. Çocuk çikolata çok yedi. (Çocuk çok çikolata yedi.)

Yukarıda altı çizili olarak belirtilen miktar zarfı, her iki dilde de söz dizimi açısından yüklemden önce kullanılmıştır. Ancak bu örnek üzerinden incelendiğinde Türkçe cümlede miktar zarfı nesneden önce de kullanılabilirken, Korece cümlede nesneden önce kullanılması mümkün değildir.

5. 비가 많이 온다. Yağmur çok yağıyor. (Çok yağmur yağıyor.)

Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü gibi ‘çok’ miktar zarfı Türkçe ve Korecede yüklemden önce kullanılmasına karşın, Türkçede nesneden önce de kullanılabilmektedir.

e. Olumsuzluk Zarfı (부정 부사)

Yüklemle birleşerek cümleyi olumsuz yapan zarflardır. Bu zarflar Korecede ‘못 (-AmA, -EmE)’ ve ‘안 (değil, -mE -mA)’ olmakla birlikte Türkçede bu tarz olumsuzluk zarfları bulunmamaktadır. Türkçede cümleyi olumsuz yapan ekler -mE (-mA), değil ve yeterlilik olumsuz eki olan (-AmA, -EmE) ekleridir. Aşağıda olumsuzluk zarfları ve ekleri örneklerle verilmiştir.

1. 감기에 걸려서 학교에 못 갔다. Grip olduğum için okula gid-eme-dim.
2. 그는 집에 안 갔다. O eve git-me-di.
3. 배 안고프다. Karnım aç değil.

Korece olumsuzluk zarfları cümle içerisinde yalnızca yüklemden önce gelir. Cümle içerisinde yer değiştirmesi mümkün olmamakla birlikte yüklemle arasına başka bir öge de giremez. Ancak Türkçedeki olumsuzluk ekleri cümle sonuna gelerek yüklemle birleştirilirler. Aşağıda bu duruma örnekler verilmiştir.

4. 늦어서 아침 밥을 안 먹었다. Geciktiğim için kahvaltı yapmadım.
5. 늦어서 아침 밥을 못 먹었다. Geciktiğim için kahvaltı yapamadım.

f. Soru Zarfı (의문사)

Soru zarfları, bir sıfatı, bir fiili, bir fiilimsiyi ya da zarfı soru ilgisiyle belirleyen zarflardır. Neden, ne zaman, nasıl, ne kadar, nereden, ne vs. bunlardan bazılarıdır.

Aşağıdaki örneklerde görüldüğü gibi soru zarfları iki dilde de genel olarak cümlede sorunun yöneltildiği eylemden önce gelmektedirler.

1. Amerikadan ne zaman döndün? 미국에서 언제 돌아왔어요?
2. Bu kitabı neden okumadın? 이 책을 왜 읽지 않았어요?
3. Bu etek ne kadar? 이 치마가 얼마예요?

Türkçe zarf çeşitlerinden biri olan soru zarfları, Korecede bir zarf türü olarak değil soru sözcükleri olarak tanımlanmaktadırlar.

3.1.6. Yer Tamlayıcısı

Türkçe cümle ögelerinden biri olan yer tamlayıcısı cümlede yaklaşma (-e), bulunma (-de) ve uzaklaşma (-den) bildirerek eylemi niteler. Ancak Korecede yer tamlayıcısı başka bir öge olan zarf türüne girmektedir.

1. Ahmet okula gitti. 아흐멧이 학교에 갔다.

Yukarıda verilen örnek cümle ögelerine Türkçede Ö+Y.T+Y, Korecede Ö+Z+Y olarak ayrılmaktadır.

Türkçede yer tamlayıcısı Korecede zarf görevi gören bu öge, iki dilde de söz dizimine uygun olarak özneden sonra yüklemden önce gelmektedir. Cümle içerisinde kullanılan diğer ögelere göre yükleme yakınlaşma ve uzaklaşma durumu söz konusu olup, cümle içerisinde yer değişikliği mümkündür.

2. 지수는 학교 앞에서 친구를 기다린다. Jisu okul önünde arkadaşını bekliyor.
3. 지수는 친구를 학교 앞에서 기다린다. Jisu arkadaşını okul önünde bekliyor.

Yukarıda verilen örneklerde de görüldüğü gibi Türkçede yer tamlayıcısı Korecede zarf olarak kabul edilen ögenin cümle içerisinde yer değişikliğine uğraması mümkündür.

3.1.7. Sıfat (관형어)

Cümledeki isimleri niteleyen sıfatlar Türkçede sözcük türlerinden biri olarak kabul edilirken Korecede cümle ögesi olarak da kabul edilmektedir. Genellikle cümledeki isime sorulan 'nasıl, hangi, kaç' sorusuna karşılık gelen ögedir.

1. 나는 새 신발을 샀다. Ben yeni ayakkabı satın aldım.
2. 내가 먹은 음식은 맛있었다. Yediğim yemek lezzetliydi.

Yukarıda verilen örneklerde altı çizili sözcükler Korecede ögelerine ayrıldığında;

1. Özne+Sıfat+Nesne+Yüklem
2. Sıfat+Özne+Yüklem

Ancak Türkçede;

1. Özne+Nesne+Yüklem
2. Özne+Yüklem

şeklinde ayrılmaktadır.

Aşağıdaki örneklerde görüldüğü üzere Korecede cümle ögesi olan sıfatlar cümle içerisinde daima niteledikleri ismin önüne gelirler.

3. 그 여자는 아주 예쁘다. O kız çok güzel.

4. 지수는 차가운 물을 마셔서 병에 걸렸다. Jisu soğuk su içtiği için hasta oldu.

3.1.8. Cümle Dışı Öge (독립어)

Cümle dışı ögeler Türkçe ve Korecede bağlaçlar, ünlemler, hitaplar, ara sözler ve seslenmelerden oluşmaktadır.

Aşağıda cümle dışı ögelere örnekler verilmiştir.

1. 야! 여기 봐. Hey! Buraya bak.
2. 선생님, 저 도와주세요. Öğretmenim, bana yardım ediniz.
3. 아까 엄마가 왔다. 그리고 아빠도 왔다. Az önce annem geldi. Ayrıca babam da geldi.

Her iki dilde de cümle dışı ögelerin söz dizimi aynıdır. Aşağıdaki örneklerde görüldüğü gibi cümle başı, ortası ve sonu olarak kullanılabilmektedir.

4. 우와! 아주 예쁘다. Vay! Çok güzel.
5. 파란색 아니 흰색이 좋아요. Mavi, hayır beyaz güzel.
6. 늘 그렇게 똑똑하지, 뭐. Her zaman böyle zeki canım.

3.2. CÜMLE TÜRLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Türkçede cümle türleri genel olarak; yapılarına göre, yüklemin türüne göre, yüklemin yerine göre ve anlamına göre 4 ayrı grupta incelenmektedir. Korecede ise cümle yapısı ve cümle türleri olarak iki grupta incelenmektedir.

Türkçe cümle türleri ayrıntılı olarak aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 16: Türkçe ve Korece Cümle Türleri Karşılaştırması

	TÜRKÇE	KORECE
1.Yapılarına Göre Cümleler	**a.Basit Cümle** **b.Birleşik Cümle** b.1.Girişik Birleşik Cümle, b.2.İç İçe Birleşik Cümle	**a.Basit Cümle (홑문장)** **b.Birleşik Cümle** **(겹문장)**

	b.3.Şartlı Birleşik Cümle, b.4.Ki'li Birleşik Cümle. **c.Bağlı Cümle** **d.Sıralı Cümle** d.1.Bağımlı Sıralı Cümle, d.2.Bağımsız Sıralı Cümle	b.1.Kapsayan Cümle (안은 문장) b.1.1.İsim (명사절) b.1.2.Sıfat (관형절) b.1.3.Zarf (부사절) b.1.4.Yüklem (서술절) b.1.5.Alıntı (인용절) b.2.Bağlı Cümle (이어진 문장) b.2.1.Eşitlik Bildiren Bağlı Cümle (대등적) b.2.2.Devam Bildiren Bağlı Cümle (종속적)
2. Anlamına Göre Cümleler	**a.Olumlu Cümle** **b.Olumsuz Cümle** **c.Soru Cümlesi** **d.Ünlem Cümlesi** **e.Emir Cümlesi** **f.İstek Cümlesi**	**a.Olumlu Cümle** **(평서문)** **b.Olumsuz Cümle** **(부정문)** **c.Soru Cümlesi** **(의문문)** **d.Ünlem Cümlesi** **(감탄문)** **e.Emir Cümlesi** **(명령문)** **f.İstek Cümlesi** **(청유문)**

Aşağıdaki tabloda verilen, 'yüklemin türüne göre cümleler' Korecede yalnızca yüklem başlığı altında, yüklemin türleri olarak incelenmiştir. 'Yüklemin yerine göre cümleler' ise cümle çeşitlerinin dışında 'etkili yazma ve konuşma yöntemleri' adı altındaki derste incelenmektedir.

3.Yüklemin Türüne Göre Cümleler	**a.İsim Cümlesi** **b.Fiil Cümlesi**

4.Yüklemin Yerine Göre Cümleler	**a.Kurallı Cümle** **b.Devrik Cümle**

3.2.1. Yapılarına Göre Cümleler

a. Basit Cümle (홑문장)

Basit cümle, Türkçede de Korecede de tek bir yargı bildiren cümle türü olarak tanımlanmaktadır.

Basit cümle örnekleri aşağıda verilmiştir.

1. 그는 도서관에서 공부를 한다. O kütüphanede ders çalışıyor.
2. 아이는 과자를 먹는다. Çocuk kurabiye yiyor.

Bu tanımın dışında Korecede basit cümle, "Cümle içerisinde bir yüklem ve bir öznenin bulunduğu cümlelerdir."[58] şeklinde tanımlanmaktadır. Korece dil bilgisinde bulunan çift özne tanımlaması bu noktada devreye gimektedir. Türkçede çift özne yapısı bulunmadığı için basit cümlelerde yalnızca tek bir yargı yani tek bir yüklem aranmaktadır.

Korecede bu durum çift özneden dolayı dilbilimciler arasında tartışma konusu olmuştur. Çift öznenin bulunduğu cümleler genel olarak birleşik cümle başlığı altında incelenmektedir. Bunun dışında ayrı bir başlıkta 'çift özne cümlesi' olarak inceleyen görüşler de bulunmakla birlikte, 'çift özne cümlesi'ni basit cümle grubunda inceleyen görüşler de fazladır.[59]

3. 엄마가 머리가 아프다. Annem(in) baş(ı) ağrıyor.
4. 아빠가 키가 크다. Babam(ın) boy(u) uzundur.

Yukarıda verilen Korece cümlelerde de görüldüğü gibi özne ekini alan iki sözcük bulunduğu için bu durum 'çift özne' yapısına işaret etmektedir. Bu durum basit cümlelerde verilen tanımlamalardaki 'tek özne' kuralına aykırı olduğu için Koreli dilbilimciler bu konuda fikir ayrılığı yaşamaktadırlar.

---

[58] İ Goangyu (1999), s.183.

[59] 조경순 (2014),*국어 이중 주어 구문에 대한 통사-의미론적 재고,* 전남대학교. (Co Gyıonğsun (2014), *Korece Çift Özne Yapısının Söz Dizimi-Anlambilim Deposu, Cıonnam Üniversitesi*).

b. Birleşik Cümle (겹문장)

Türkçede birleşik cümleler 4 alt başlıkla incelenirken, Korecede birleşik cümleler 2 ayrı başlıkta incelenmektedir.

Tablo 17: Türkçe ve Korece Birleşik Cümle Karşılaştırması

TÜRKÇE	KORECE
Girişik Birleşik Cümle	Kapsayan Cümle (안은 문장) - İsim (명사절) - Sıfat (관형절) - Zarf (부사절) - Yüklem (서술절) - Alıntı (인용절)
İç İçe Birleşik Cümle	Bağlı Cümle - Eşitlik Bildiren Bağlı Cümle (대등적) - Devam Bildiren Bağlı Cümle (종속적)
Şartlı Birleşik Cümle	
Ki'li Birleşik Cümle	

Her iki dilde de birleşik cümleler söz dizimine uygun olarak yan cümlenin ana cümleden önce kullanılmasıyla oluşur. Türkçede bulunan 'ki'li birleşik cümle' yapısı istisnadır.

b.1. Girişik Birleşik Cümle – Kapsayan Cümle (안은 문장)

İki dilde de bu cümle yapısı, ana cümleye yan cümlenin girerek bir cümle ögesi işlevi görmesiyle oluşmaktadır. Bu cümle yapıları genel olarak fiilimsilerle kurulmaktadır.

1. 그가 집에 갔음을 봤다. Onun eve gitiğini gördüm.

2. 나는 수업이 일찍 끝나서 집에 왔다. Ben ders erken bittiği için eve geldim.

Yukarıda verilen örneklerde 1.cümlede kullanılan yan cümle nesne görevi görürken, 2.cümledeki yan cümle zarf görevi görmektedir.

Korecedeki bu cümle yapısının Türkçedeki girişik birleşik cümle yapısından ayrı olarak, cümle içerisindeki yan cümlenin yükleminin aldığı eklere göre isim yan cümlesi, sıfat yan cümlesi, zarf yan cümlesi, yüklem yan cümlesi ve alıntı yan cümlesi olarak 5 gruba ayrılmasıdır. Bu beş ayrı grup, cümle içerisinde yalnızca kendi isimlerinin görevini görürken, isim yan cümlesi cümle içerisinde özne, nesne, sıfat, zarf gibi çeşitli ögelerin görevlerini de görmektedir.

Yukarıda verilen örneklerden yola çıkıldığında örnek 1'deki yan cümle 'onun eve gittiğini' isim yapma ekini' –(으)ㅁ' alarak kapsanan cümlenin alt başlığı 'isim yan cümlesi' grubuna girmekle birlikte cümle içerisinde 'nesne' görevi görmektedir. Ancak örnek 2'deki yan cümle 'ders erken bittiği için' kapsanan cümlenin alt başlığı olan 'zarf yan cümlesi' grubuna girip, aldığı ekten ötürü '–아서' 'zarf' ögesi görevi de görmektedir.

b.1.1. 명사절 (İsim Yan Cümlesi)

İsim yan cümlesi, kapsanan cümlenin alt başlıklarından biridir. Cümle içindeki yan cümlenin yükleminin isim yapma eklerinden birini alarak cümlede 'özne, nesne, zarf' gibi görevler görmesidir.

1. 나는 혼자 산책하기를 좋아한다. Ben yalnız yürüyüş yapmayı severim.
2. 다른 나라에서 살기가 쉽지는 않다. Başka bir ülkede yaşamak kolay değil.

Yukarıdaki örnekler incelendiğinde 1.cümle isim yan cümlesi olarak cümle içerisinde nesne örevi görmektedir. 2.cümlede ise isim yan cümlesi özne görevi görmektedir. Bunun gibi isim yan cümlesi cümle içerisinde çeşitli görevler görebilmektedir. Ancak isim yan cümlesinin aldığı ekin isim yapma eki olup olmadığına dikkat edilmesi gerekmektedir.

b.1.2. 관형절 (Sıfat Yan Cümlesi)

Kapsayan cümledeki yan cümlenin sıfat-fiil eklerinden birini alarak cümle içerisinde sıfat görevi gördüğü yan cümlelere denir.

Türkçede sıfatlar sözcük türlerinden biri olarak incelendiği için sıfat görevi gören yan cümleler Türçe birleşik cümlelerinde bulunmamaktadır.

1. 저기 나무가 많은 집이 우리 집이다. Şurada ağacı çok olan ev bizim evdir.
2. 우리가 어제 먹은 음식은 케밥이다. Bizim dün yediğimiz yemek kebaptır.

Yukarıda verilen örneklerdeki yan cümleler aldıkları sıfat yapma eklerinden ötürü Korecede sıfat yan cümlesi grubuna girmektedirler. Ancak Türkçede sıfatlar bir öge türü olarak incelenmemekle birlikte, örneklerdeki yan cümleler özne görevi görmektedirler.

b.1.3. 부사절 (Zarf Yan Cümlesi)

Kapsayan cümle içerisindeki yan cümlenin zarf-fiil eklerinden birini alarak zarf görevi görmesidir.

1. 그가 연락도 없이 왔다. O haber vermeden geldi.
2. 어제 배가 아파서 학교에 못 갔다. Dün karnım ağrıdığı için okula gidemedim.

Örnek 3 ve 4'de görüldüğü gibi yan cümlelerin yüklemi zarf-fiil eklerinden birini alarak cümlede zarf görevi görmektedirler. Türkçede de yan cümlenin cümle içerisinde zarf görevi gördüğü girişik birleşik cümle türüne girmektedirler.

b.1.4. 서술절 (Yüklem Yan Cümlesi)

Yine girişik birleşik cümle yapısından farklı olarak, Türkçede bulunmayan bir yan cümle çeşidi, kapsayan cümlenin alt başlığı olan 'yüklem yan cümlesi' dikkat çekmektedir.

Yüklem yan cümlesi, içerisinde çift özne olan durumlarda meydana gelmektedir. Cümle içerisindeki yan cümlenin yüklem görevi yapması durumudur.

3. 토끼가 털이 하얗다. Tavşanın tüyü beyazdır.

4. 서울은 집이 좁다. Seul'un evleri dardır.

Yukarıdaki cümleler, cümle ögeleri açısından incelendiğinde Korecede Ö+Ö+Y, Türkçede Ö+Y olarak ayrılmaktadır. Birinci özne cümleden atılsa da geri kalan ögeler kendi içerisinde bir cümle görevi görmektedir. Bu durum cümle içerisinde bir yüklem yan cümlesi olduğunun işaretidir.

b.2. İç İçe Birleşik Cümle – Alıntı Yan Cümlesi (인용절)

Türkçenin birleşik cümle yapısının alt başlıklarından biri olan iç içe birleşik cümle, ana cümleye bir yan cümlenin girmesiyle meydana gelmektedir. Korecenin kapsayan yan cümlesinin alt başlığı olan alıntı yan cümlesi de iç içe birleşik cümle yapısıyla benzerlik göstermektedir.

"İç içe birleşik cümleler genellikle alıntı ve aktarmalarda kullanılmaktadır."[60] Korecede de bu cümle çeşidi yalnızca alıntı ve aktarmalarla kullanılır. Alıntı yapılan cümleden sonra genel olarak '라고,하고, 다고, 고 (diye,dedi)' kullanılır. Türkçede de iç içe cümlenin yüklemi genel olarak 'dedi' fiilinden oluşur ve bunun dışında 'farz etmek, sanmak, bilmek' gibi fiiller de kullanılır.

1. 엄마가 "친구가 전화했다" 라고 말했다. Annem "Arkadaşın telefon etti." dedi.
2. 너만 옳다고 생각하지마. Sadece sen doğrusun sanma.

Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü gibi ana cümleye karşıdaki kişinin söylediği cümle alıntı yapılarak aktarılmıştır. Bu alıntılama kimi zaman dolaylı kimi zaman direkt olabilmektedir. Direkt yapılan alıntılama genel olarak tırnak içerisinde cümlede hiçbir oynama olmadan yapılmaktadır. Örnek 1'de yapılan alıntılama direkt olup örnek 2'de ki alıntılama dolaylıdır.

b.3. Şartlı Birleşik Cümle

Türkçedeki şartlı birleşik cümle yapısı dilek-şart kipi -se,-sa ile kurulan cümlelerdir.

Aşağıda şartlı birleşik cümlelere örnekler verilmiştir.

[60] Özkan ve Sevinçli (2013), s.201.

1. Hava yarın güzel olursa pikniğe gidelim. 날씨가 좋다면 내일 소풍하러 갑시다.
2. Gayretle çalışırsan sınavı geçersin. 열심히 공부하면 시험 합격 할 것이다.

Şartlı birleşik cümlelerde özne, cümleden atılarak dilek-şart kipinden sonra alınan şahıs ekleri aracılığıyla da belirtilebilmektedir. Ancak, aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi, Korecede şahıs eki olmadığı için özne cümle içerisinde kullanılmakta ya da diyalog içerisinde kimden bahsedildiği biliniyorsa cümleden atılabilmektedir.

3. Meşgul değilsen buluşalım mı? (네가) 바쁘지 않으면 만날까요?
4. Eve erken gitmezsem annem kızacak. (내가) 집에 일찍 안 가면 엄마가 화낼 것이다.

Türkçenin birleşik cümle türlerinden biri olan şartlı birleşik cümle, Korece cümle türlerinde ayrı bir başlık altında incelenmemiştir.

b.4. Ki'li Birleşik Cümle

Yan cümlenin temel cümleye ki bağlacıyla bağlandığı birleşik cümle çeşididir. Ancak bu cümle yapısı Türkçenin söz dizimi yapısına aykırı olarak, ana cümlenin yardımcı cümleden önce geldiği cümle türüdür. Bu durum Korece söz dizimi yapısına da aykırıdır. "Ayrıca Türkçeye bu yapı komşu dillerden alınmıştır."[61]

Ki'li birleşik cümlelere örnekler aşağıda verilmiştir.

1. Anladım ki sınavı geçemeyeceğim.

   나는 시험에 합격 할 수 없다는 것을 깨달았다.

   (Sınavı geçemeyeceğimi anladım.)

2. Duydum ki Ali Amerika'dan gelmiş.

   알리가 미국에서 온다고 들었다.

   (Ali'nin Amerikadan geldiğini duydum.)

[61] Karaağaç (2011), s.239.

c. Bağlı Cümle (이어진 문장)

Bağlı cümleler Türkçe cümle türlerinin ayrı bir başlığı olarak incelenirken Korecede birleşik cümlenin alt başlıklarından biri olarak incelenmektedir.

Türkçede bağlı cümleler, yalnızca bağlaçlarla kurulan cümle çeşitlerini içerirken, Korecede fiilimsilerle de kurulan cümle çeşitlerini içermektedir.

1. 비가 와서 길이 미끄럽다. Yağmur yağdığı için yerler kaygan.
2. 날씨가 덥지만 바람이 분다. Hava sıcak ama rüzgar esiyor.

Yukarıdaki örneklerde geçen 'dığı için' fiilimsi olduğundan bu cümle Türkçede girişik birleşik cümle grubuna girmektedir. Ancak Korecede birinci cümle ikinci cümlenin sebebi olduğu için bağlı cümle grubunda incelenmektedir.

Bağlı cümle grubunda incelenmesinin diğer bir nedeni ise cümle ikiye bölündüğünde 'Yağmur yağdı. Yerler kaygan.' yani Ö+Y+Ö+Y temelini oluşturmasıdır. Cümle, 'Yerler yağmur yağdığı için kaygan.' olarak değiştirilip, cümlelere ayrılarak ögeleri incelendiğinde, 'Yağmur (yerler kaygan) yağdı.' Ö+Ö+Y+Y olduğundan kapsayan cümle (girişik birleşik cümle) kategorisine girmektedir.

d. Sıralı Cümle

"Tek başına yargı bildiren en az iki cümlenin birleşmesiyle oluşan cümle türüdür. Cümleler virgül ya da noktalı virgülle birbirlerinden ayrılır. Cümleler arasında temel cümle, yardımcı cümle ilgisi değil, art arda olma, eş zamanda olma veya karşılaştırma-denkleştirme ilgisi vardır."[62] Ögelerin ortalıklığı bakımından bağımlı sıralı ve bağımsız sıralı olmak üzere iki ayrı grupta incelenir.

1. Mina her gün erken kalkar, spor yapar. 민아는 맨날 일찍 일어나고, 운동을 한다. (bağımlı sıralı cümle)
2. Annem yemek yapıyor, ben ders çalışıyorum. 엄마는 요리를 하고, 나는 공부를 한다. (bağımsız sıralı cümle)

Yukarıdaki örneklerin Türkçesinde her ne kadar bağlaç kullanılmayıp yalnızca virgülle ayırım yapılmış olsa da, Korecesinde iki cümle ortasına bağlaç dahil edilmelidir.

[62] Özkan ve Sevinçli (2013), s.209.

Korecede bağlaçsız cümle birleştirme durumu olmadığından sıralı cümleler ‘Bağlı Cümle’ çeşidi olarak görülüp ayrı bir başlık altına alınmamışlardır.

3.2.2. Anlamına Göre Cümleler

a. Olumlu Cümle (평서문)

Cümle içerisindeki eylemin gerçekleştiğini veya gerçekleşeceğini bildirip, olumsuzluk ya da soru belirtmeyen cümle çeşididir.

Türkçe ve Korecede olumlu cümle yapıları aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi benzerlik göstermektedir.

1. 오늘 날씨가 아주 좋다. Bugün hava çok güzel.
2. 나는 다음주에 한국에 갈 것이다. Ben gelecek hafta Koreye gideceğim.

b. Olumsuz Cümle (부정문)

Yüklemi olumsuz bir yargı bildiren cümle çeşididir.

Aşağıda olumsuz cümlelere örnekler verilmiştir.

1. 지수가 학교에 가지 않았다. Jisu okula gitmedi.
2. 나는 사과를 좋아하지 않는다. Ben elma sevmem.

Türkçede olumsuzluk eki ‘-mE,-mA’ dır. Korece olumsuz ekleri ise ‘못, 안, 말다’ olarak sıralanabilmektedir.

- **안 / -지 않다 / 아니다 ‘-mE,-mA / değil’**

Korece olumsuz eklerinden biri olan ‘안’ cümle içerisinde yüklemden önce kullanılırken, ‘-지 않다’ yükleme eklenerek kullanılmaktadır. Aşağıdaki örneklerde görüldüğü gibi Türkçede olumsuzluk ekleri daima yükleme eklenerek kullanılmaktadır.

1. 오빠는 회사에 안 갔다. Abim şirkete gitmedi.
2. 나는 숙제를 하지 않았다. Ben ödevimi yapmadım.

Türkçe ve Korece isim cümlelerinin olumsuzu ‘değil- 아니다’ sözcüğü ile kurulmaktadır. Her iki dilde de söz dizimine uygun olarak ‘değil’ sözcüğü cümle sonunda kullanılmaktadır.

3. 그건 내 잘못이 아니다. O benim suçum değil.
4. 그 사람은 내 동생이 아니다. O kişi benim kardeşim değil.

- **못, 못하다 '-AmEk, -EmEk'**

Korece olumsuzluk eklerinden biri olan '못' cümle içerisinde yüklemden önce gelmektedir. Yüklemle arasına hiçbir öge giremez. Ancak Türkçede '-AmEk, -EmEk' olumsuzluk eki yüklem içerisinde kullanılmaktadır.

Aşağıda bu durumu açıklayan örneğe yer verilmiştir.

1. 어제 눈이 와서 학교에 못 갔다. Dün kar yağdığı için okula gidemedim.

Ancak '못' ekinin uzun hali olan '지 못하다' yüklemin sonuna eklenerek kullanılmaktadır. Aşağıda bu ekin uzun hali örnekle verilmiştir.

2. 동생이 책을 다 읽지 못했다. Kardeşim kitabın hepsini okuyamadı.

- **-지 말다 '-mE,-mA';**

Emir ve öneri cümlelerini olumsuz yaparken kullanılan ektir. Türkçede ve Korecede bu olumsuzluk eki yüklemin sonuna eklenerek kullanılır.

1. 그 여자와 만나지마. O kızla buluşma. (emir)
2. 말하지마! Konuşma! (emir)
3. 그 식당에 가지 말자. O lokantaya gitmeyelim. (öneri)

Yukarıda verilen örneklerde, özellikle emir cümlelerinin olumsuzluk biçimlerinde, her iki dilde de söz dizimsel ve sessel benzeşme söz konusudur. İlk iki örnek '만나지마-mannaci(ma)- buluş(ma)', '말하지마-malhaci(ma)- konuş(ma)' olumsuzluk ekiyle ses açısından da iki dilde benzerlik göstermektedir.

Korecede Türkçeden farklı olarak ikili olumsuz cümleler mevcuttur. Cümledeki olumsuzluğu daha da güçlendirmek için kullanılan bu cümleler, Türkçede de bulunmasının aksine 'ikili olumsuz cümle' başlığı altında ayrıca incelenmemektedir. İkili olumsuz cümle örnekleri aşağıda verilmiştir.

1. 사랑하지 않을 수 없다. Sevmiyor olamaz.
2. 그가 공부를 못한 것은 아니다. O ders çalışamıyor değil.

c. Soru Cümlesi (의문문)

Korecede soru ekleri cümlenin sonuna yani yükleme eklenmektedir. Türkçede de soru ekleri cümlenin sonunda yer almaktadır. Ancak soru eki yüklemden ayrı bir şekilde yazılmaktadır.

Türkçede soru eki '-mI,-mİ' bulunurken, Korecede '-(으)ㅂ 니까요, -지요, -ㄴ 가요/-는가요, -니,' gibi bir çok soru eki bulunmaktadır. Bu eklere örnekler aşağıda verilmiştir.

1. 전역을 같이 먹을까요? Akşam yemeğini birlikte yiyelim mi?
2. 숙제가 많은가요? Ödevin çok mu?
3. 밥 먹었니? Yemek yedin mi?

Türkçe ve Korecede soru cümleleri soru eklerinin yanı sıra 'kim 누구, ne 뭐, ne zaman 언제, neden 왜, nasıl 어떻게, hangi 어느' gibi çeşitli soru sözcükleriyle de kurulmaktadır.

Soru sözcükleri ile kurulmuş örnek cümleler aşağıda verilmiştir.

4. 나를 어떻게 찾았어? Beni nasıl buldun?
5. 뭐 해요? Ne yapıyorsun?

Soru sözcükleri genel olarak cümle içerisinde fiile yakın bir konumda bulunmaktadır. Aşağıdaki örneklerde de görüldüğü üzere kimi zaman soru sözcüğüyle fiil arasına çeşitli zarflar da girebilmektedir.

6. 왜 빨리 걸어요? Neden hızlı yürüyorsun?
7. 언제 이렇게 예뻐졌어? Ne zaman böyle güzelleştin?

d. Ünlem Cümlesi (감탄문)

Ünlem cümleleri kişinin şaşkınlığını, coşkusunu kısaca her türlü duygularını aktardığı cümlelerdir. İki dilde de seslenme ve hitaplar ünlem grubundadırlar.

Türkçe ve Korecede ünlem cümlesinin kullanım alanları aynıdır.

Aşağıda ünlem cümlelerine örnekler verilmiştir.

1. 날씨가 아주 덥군요! Hava çok sıcakmış!
2. 우와, 풍경이 아주 좋다! Vay, manzara çok güzel.
3. 야! 여기 봐. Hey! Buraya bak.
4. 선생님, 저도 도와줄께요! Öğretmenim, ben de yardım edeceğim!

e. Emir Cümlesi (명령문)

Karşıdaki kişiye bir şey yaptırmayı amaçlayan emir cümlelerinin öznesi diğer cümle türlerinden ayrı olarak yalnızca 'sen,siz,onlar' dan oluşmaktadır. Ayrıca emir cümlelerinin yüklemi de yalnızca fiilden oluşmaktadır.

Türkçede genel olarak kök halindeki fiiller emir kipindedir, bunun dışında ikinci tekil şahıs ve üçüncü tekil şahısın aldığı emir kipleri '-in, -iniz, -sin, -sinler' şeklinde sıralanabilir.

Korecedeki emir cümlesi bitirme ekleri ise '(으)십시오, (으)세요, -아/-어, -아라/ -어라' gibi sıralanabilir.

Aşağıda verilen örneklerde görüldüğü gibi iki dilde de bu ekler cümle sonunda bulunan yükleme eklenmektedir.

1. 여기에 앉으세요. Buraya oturunuz.
2. 잠깐만 기다려. Biraz bekle.
3. 안으로 들어오세요. İçeriye giriniz.

f . İstek Cümlesi (청유문)

İstek cümleleri, Türkçede bir dileği, arzuyu belirtirken, karşıdaki kişiye bir temenni de bulunurken ya da yapılmak istenen bir şeyi dile getirirken kurulan cümle

çeşidi olarak tanımlanmaktadır. Korecede ise herhangi bir şeyi birlikte yapma isteğini söze dökerek oluşturulan cümle çeşidi olarak tanımlanmaktadır.

1. 내일 다 같이영화 보러 갑시다. Yarın hep birlikte film izlemeye gidelim.
2. 이 책을 읽을 게요. Bu kitabı okuyayım.

Yukarıdaki cümlelerde 1. örnekteki cümle Türkçede ve Korecede de istek cümlesi olurken, 2. örnekte Korece cümle içerisinde birlikte yapılan bir iş olmadığı için istek cümlesi türüne girmemektedir.

Korecede istek cümlesi son ekleri '(으)ㅂ시다, -자,-아요/-어요' şeklinde sıralanmaktadır. Türkçeye bu ekler '-AlIm,-Elİm' olarak çevrilmektedir. Bunun dışında Türkçede istek cümleleri istek kipi olan '-E,-A' ile çekimlenmektedir.

3. 다음주에 만납시다. Haftaya buluşalım.
4. 버스를 타자. Otobüse binelim.
5. 밖에 나가서 숨 쉴 게요. Dışarı çıkıp hava alayım.

Örnek 3 ve 4 de yüklemin aldığı ekten ötürü cümleler, Korecede istek cümlesi çeşidine girmektedir. Türkçede ise 3. ve 4.cümle anlam bakımından istek cümlesi grubuna girerken, 5. örnek istek kipiyle çekimlenerek yine istek cümlesine dahil olmaktadır.

3.2.3. Yüklemin Türüne Göre Cümleler

a. İsim Cümlesi

Türkçede isim cümleleri 'yüklemin türüne göre cümleler' grubunda incelenirken, Korecede yalnızca 'yüklem' başlığı altında yüklemin çeşitleri olarak incelenmektedir.

Korecede yüklemi isim olan cümlelerde isimler genellikle '–이다' bitirme ekini alır. "Türkçede ise isim cümlelerinde en genel kullanılan ek fiil 'DIr,Dİr' olarak bilinmektedir."[63] Bu bitirme ekleri ile kurulmuş örnek cümleler aşağıda verilmiştir.

1. 그 사람은 의사다. O kişi dokturdur.
2. 엄마는 집에 없다. Annem evde değildir.

[63] Özkan ve Sevinçli (2013), s.157.

Türkçede isimler ek fiil almadan da yüklem görevi görürler ancak Korecede isimlerin bitirme eki almadan kullanılması düzgün bir cümle kurulmasına engeldir.

3. 여기서 흰 가방이 있다. Burada beyaz bir çanta var.
4. 그 옷은 흰색이다. O elbise beyaz.

Yukarı verilen örneklerde görüldüğü gibi Türkçe cümlelerde yüklemin aldığı herhangi bir bitirme eki yoktur. Ancak Korece cümlelerde bitirme eki kullanılmıştır.

Türkçede isim cümleleri isim ve isim gruplarından oluşurken Korecede yüklemi isim olan cümleler sıfatları kapsamamaktadır. Sıfatlar, yüklemin çeşitleri adı altında isim ve fiilden ayrı bir başlığa ayrılmaktadırlar.

5. 그 남자가 너무 이상하다. Şu adam çok tuhaf.
6. 장미는 아주 예쁘다. Gül çok güzel.

Örnek 5 ve 6'nın yüklemi Türkçede isim cümlesi grubuna girerken, Korecede sıfat cümlesi olarak ayrılmaktadır.

b. Fiil Cümlesi

Türkçede ve Korecede fiil çeşitleri geçişli ve geçişsiz fiil olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Geçişsiz fiiller nesne almadığı için cümle içerisindeki öge sayısını sınırlandırmaktadır.

Aşağıda geçişsiz fillerle kurulmuş cümlelere örnekler verilmiştir.

1. 어제 앙카라에 갔다. Dün Ankara'ya gittim. (geçişsiz fiil)
2. 아침 일찍 일어났다. Sabah erken uyandım. (geçişsiz fiil)

3.2.4. Yüklemin Yerine Göre Cümleler

a. Kurallı Cümle

Türkçe ve Korecenin söz dizimi yapısına uygun olarak cümleler yardımcı ögelerden ana ögeye doğru dizilmektedir. Bu diziliş sırasının en önemli ögesi yüklemdir. Yüklemin yani en temel ögenin cümlenin en sonunda bulunmasına kurallı cümle denir.

1. 시장에서 사과를 샀다. Pazardan elma satın aldım.
2. 너를 보고싶다. Seni özledim.

Örnek 1 ve 2'nin yüklemi cümle sonunda bulunduğu için her iki dilde de kurallı cümle olarak kabul edilmektedir. Ancak Türkçede 'Yüklemin Yerine Göre' başlığı altında incelenen bu cümle türü Korecede cümle türleri grubuna girmemektedir. Genel olarak yüklemin yerine göre cümleler Korecede 'Etkili Konuşma ve Yazma' başlığı altında incelenmektedir.

b. Devrik Cümle

Yüklemi sonda olmayan cümle çeşididir. Korecede de devrik cümle yapıları Türkçede olduğu kadar sık olmasa da, bulunmaktadır.

1. 나는 아직 기다리고 있을 테요, 찬란한 슬픔의 봄을. Ben hala bekliyor olacağım, göz alıcı hüznün baharını.[64]
2. 나의 행복이다, 너의 미소를 보는 것이. Benim mutluluğumdur, senin gülüşünü görmek.

Yukarıda verilen örneklerde olduğu gibi Korecede devrik cümle yapıları genel olarak edebi eserlerde bulunmaktadır. Ancak, aşağıda verilen örnek cümlelerde görüldü üzere devrik cümlelere, Türkçede günlük hayatta kurduğumuz diyaloglarda da sıkça rastlanabilmektedir.

3. Sessizce çık merdivenlerden. 조용히 올라가, 계단을.
4. Buraya gel, çabuk! 이리 와, 어서.

3.3. SAYILARIN CÜMLEDEKİ SÖZ DİZİMİ

"Korecede söz dizimsel açıdan sayıların en genel kullanımı 'isim+sayı' şeklindedir." [65] Türkçede ise bu durum tam tersi olarak, 'sayı+isim' şeklinde kullanılmaktadır.

Korecede, cümle içerisinde sayıların 4 ayrı kullanım şekli ve Türkçede sayıların 2 ayrı kullanım şekli aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 18: Türkçe ve Korece Sayıların Cümledeki Söz Dizimi

[64] 김영랑, 모란이 피기까지는 (Gim Yıonğrang, Şakayıklar Açana Kadar).
[65] 이익섭 (2005), *한국어 문법*, 서울 대학교 출판부, 서울, 81 쪽. (İ İgsıob (2005), *Korece Dilbilgisi,* Seul Üniversitesi Basım Birimi, Seul, 81.sayfa).

TÜRKÇE	KORECE
Sayı+İsim	İsim+Sayı (명사+ 수사)
Sayı+Adet+İsim	İsim+Sayı+Adet (명사+수사+분류사)
	Sayı+İsim (수사+명사)
	Sayı+Adet+İyelikeki+İsim (수사+분류사+의+명사)

Bunlara örnek verilecek olursa;

1. 학생 다섯이 교실에 들어왔다. Beş öğrenci sınıfa girdi.

   (isim+sayı) (sayı+isim)

2. 아빠가 사과 두 개를 샀다. Babam 2 tane elma aldı.

   (isim+sayı+adet) (sayı+adet+isim)

3. 아까 한 여자가 여기에 있었다. Az önce bir kız buradaydı.

   (sayı+isim) (sayı+isim)

4. 남자가 여자한테 일곱 송의 장미를 줬다.

   (sayı+adet+iyelik eki+isim)

   Adam kıza dokuz tane gül verdi.

   (sayı+adet+isim)

Yukarıdaki tabloda da verildiği gibi Korecede birşeyin miktarını söylerken kullanılan en doğal yapı ‘isim+sayı’, Türkçede ise ‘sayı+isim’dir. Ancak bu durum Korecede bazı durumlarda değişiklik göstererek Türkçede söz dizimiyle aynı ‘sayı+isim’ kullanılmaktadır. Bu durum genellikle cümle içerisinde bir karşılaştırma söz konusuysa mümkündür.

5. 두 옷 중 흰 것이 제일 좋다. İki elbise arasından beyaz olanı güzel. (sayı+isim)
6. 두 그림도 예쁘다. İki resim de güzel. (sayı+isim)

Korecede tarihler ‘yıl+ay+gün (1993.01.25)’ sıralamasıyla yazılırken Türkçede bu durum tam tersi durumda ‘gün+ay+yıl (25.01.1993)’ olarak yazılmaktadır.

Aşağıda verilen örnekte görüldüğü gibi cümle içerisinde kullanılan tarihlerde de bu sıralama kullanılmaktadır.

7. 나는 1 월 25 일에 태어났다. 25 Ocakta doğdum.

Korecede cümle içerisinde kullanılan tarihlerin söz dizimi, Türkçede de ‘ay+ -In + gün’ şeklinde kullanılabilmektedir.

8. 1 월 25 일에 태어났다. Ocağın 25’inde doğdum.
9. 4 월 5 일에 시험 볼 겁니다. Nisan’ın 5’inde sınava gireceğim.

Örnek 8 ve 9 da görüldüğü üzere cümle içerisinde tarihleri belirtirken ‘yıl’ kullanılmayıp yalnızca ay ve gün kullanılacaksa her iki dilde de aynı söz dizimi yapısıyla kullanmak mümkündür. Yalnızca Türkçede ay ve yıl arasına ‘-In’ iyelik eki eklenmesi gerekmektedir.

SONUÇ

Bu çalışmada Türkçe ve Korecenin söz dizimsel yapıları incelenmiştir. Her iki dili de söz dizimsel açıdan incelendikten sonra iki dil arasındaki farklılıklar ve benzerlikler ortaya konmuştur.

Araştırmanın sonucu şunu ortaya çıkarıyor ki, Türkçe ve Korece mensup oldukları dil ailesinin dilbilgisel özelliklerini taşımakla birlikte, söz dizimi bakımından da birbirlerine oldukça yakındır. Yapılan karşılaştırmalar sonucu ortaya çıkan sonuçların bir çoğu Türkçe ve Korecenin dilbilgisel benzerliklerinin, farklılıklardan daha fazla olduğu yönündedir.

Her iki dil de sondan eklemeli yapıya sahip olup, söz dizimi açısından Ö+N+Y grubuna girmesi bu benzerliklerden bazılarıdır. Bunun dışında her iki dilde de vurgu yapılmak istenen öge cümle içerisinde yükleme yakın konuma yerleştirilmektedir. İki dilde de öznenin cümleden atılma durumu sıkça görülmektedir. Ancak bu durum Koreceye oranla Türkçede daha sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Bunun sebebi Türkçede yüklemin aldığı şahıs eklerinin Korecede bulunmayışıdır.

Yine her iki dilde de yardımcı unsurlar ana unsurlardan önce kullanılmakla birlikte, sıfatlar niteledikleri isimlerin önüne gelmektedirler. Niteledikleri ismin önüne geldikleri için cümle içerisinde yer değiştirmesi çok mümkün olmayan sıfatlara göre zarflar cümle içerisinde daha özgürce hareket edebilmektedirler. Ayrıca sayılardan sonra gelen isimler çoğul eki almamaktadırlar.

Karşılaştırma yapılan Türkçe ve Korecede en göze çarpan farklılıklar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

	TÜRKÇE	KORECE
OLUMSUZLUK EKİ/ZARFI	Cümle sonunda, yükleme eklenerek kullanılır.	Yüklemden önce kullanılır.
SAYILARIN CÜMLEDEKİ SÖZ DİZİMİ	Sayı+İsim	İsim+Sayı
TARİHLERİN SÖZ DİZİMİ	Gün+Ay+Yıl	Yıl+Ay+Gün
Kİ'Lİ BİRLEŞİK CÜMLE	Temel Cümle+Yan Cümle	Yan Cümle+Temel Cümle

Türkçede sayıların cümle içerisindeki belirtilme şekli 'sayı+isim (2 öğrenci)' şeklinde yapılırken, Korecede 'isim+sayı (학생 두 명- öğrenci iki kişi)' şeklinde yapılması karşılaşılan en dikkat çekici söz dizimi farklılıklarındandır.

Aynı şekilde tarihler Korecede 'yıl+ay+gün' olarak belirtilirken, Türkçede 'gün+ay+yıl' olarak belirtilmektedir. Ancak cümle içerisinde yıl belirtilmeden yalnızca gün ve ay belirtilecekse, Korecedeki 'ay+gün' söz dizimi yapısını Türkçede de arasına eklenecek olan '-In' iyelik ekiyle kullanmak mümkündür. 'Mart'ın 8'i (3 월 8 일)' gibi.

Olumsuz fiil cümleleri, Türkçe olumsuzluk ekinin yükleme eklenmesiyle kurulmaktadır. Ancak Korecede olumsuzluk zarfı olarak kabul edilen bu ekler cümle içerisinde yüklemden önce gelmektedirler. Bu eklerin yalnızca uzun kullanım halleri Türkçede olduğu gibi yükleme eklenerek kullanılmaktadır.

Bunların dışında edinilen sonuçlara göre ortaya çıkan farklılar şu şekildedir:

Türkçede bulunan özne-yüklem uyumu Korecede bulunmamaktadır. Çünkü Korecede yüklem çoğul eki almamaktadır. Ayrıca isim ve isim gruplarına gelen çoğul ekleri de Türkçede olduğu kadar Korecede çok sık kullanılan bir ek değildir.

Korecede yüklem çeşitleri 'isim, fiil, sıfat' şeklinde sınıflandırılırken, Türkçede 'isim ve fiil' olarak sınıflandırılır. Türkçede sıfatlar isim grubuna dahil oldukları için yüklemi sıfat olan cümleler isim olarak tanımlanmaktadır.

Korecede özneler özne eki, nesneler nesne eki almaktadırlar ancak Türkçede bu ögelerin özel olarak aldığı bir özne ve nesne eki bulunmamaktadır. Bu eklerin eklendiği birden fazla özne ve nesne olması Korecede çift özne ve çift nesne durumuna işarettir. Türkçede çift özne ve çift nesne yapıları bulunmamaktadır. Korecedeki bu çiftli yapılar genellikle Türkçede tamlama grubuna girmektedirler.

Korecede nesneler Türkçedeki gibi belirtili ve belirtisiz nesne olarak ayrılmamaktadır. Nesneler cümle içerisinde nesne eki alarak kullanılmaktadır. Bu sebeple Korecede nesnelerin cümle içerisindeki yer değişikliği daha esnek olmasına karşın, Türkçede belirtisiz nesneler genel olarak yüklemden önce kullanılmakla birlikte cümle içerisinde yer değişitirme durumu yoktur. Bu sebeple belirtisiz nesnelerin cümle içerisinde sadece yüklemden önce kullanılmaları, nesnelerin cümledeki hareket özgürlüğünü kısıtlamaktadır.

Korece cümle ögelerinden biri olan tümleçler Türkçede bulunan tümleç yapılarından oldukça farklıdır. Korecede tümleçler, yüklemi 'olmak', 'değil' olan cümlelerde, yüklemden hemen önce gelen sözcükte aranmaktadır.

Aşağıda verilen örneklerde görüldüğü gibi Türkçede olmak ve değil yüklemlerinden önce gelen ögeler genel olarak nesne görevi görmektedir. Aşağıda Korece tümleçlere örnekler verilmiştir.

1. 나는 학생이 아니다. Ben öğrenci değilim
2. 그는 의사가 되었다. O doktor oldu.

Türkçe ve Korecede miktar zarfları genel olarak yüklemden önce kullanılmaktadır. Ancak Koreceye nazaran Türkçe cümlelerde miktar zarfının yer değişikliği daha olasıdır. Bu duruma 'çok' miktar zarfıyla örnek verilecek olursa;

1. 아이는 아이스크림을 많이 먹었다. Çocuk dondurma çok yedi.
   (Çocuk çok dondurma yedi.)

Yukarıda verilen örnekte Korece cümlede bulunan 'çok' miktar zarfının cümlede yer değiştirmesi mümkün değildir. Ancak Türkçe cümlede hem yüklemden önce hem de nesneden önce kullanılması mümkün olmaktadır.

Türkçede ‘-e, -de, -den’ eklerini alarak yüklemi yönelme, bulunma, ayrılma anlamında tamamlayan tümleçler yer tamlayıcısıdır. Korecede ise yüklemi yönelme, bulunma ve ayrılma bakımından tamamlayan ögeler zarf görevi görmektedirler. Bu sebeple Türkçedeki yer tamlayıcısı Korecede zarf ögesi olarak görev görmektedir.

Türkçede sözcük türleri grubuna giren sıfatlar, Korecede sözcük türlerinin dışında cümle ögesi türlerinden biri olarak da görev yapmaktadır. Korecede öge olarak kabul edilen sıfatlar, Türkçede genel olarak tamlama türündeki nesne veya özne görevi görmektedir.

1. 엄마가 새 옷을 샀다. Annem yeni elbise satın aldı.
2. 동네 친구가 미국에 갔다. Mahalle arkadaşım Amerikaya gitti.

Örnek 1’de ‘yeni elbise’ Türkçede nesne görevi görürken, Korecede ayrı ögeler ‘yeni’ (sıfat) ve ‘elbise’ (nesne) olarak görev görmektedir. Örnek 2’de de görüldüğü gibi ‘mahalle arkadaşım’ Türkçede özne görevi gören bir tamlama çeşidiyken, Korecede ‘mahalle’ (sıfat), ‘arkadaşım’ (özne) görevi yapan iki ayrı ögedir. Ögelere ayrılarak incelendiğinde bu iki cümle Korecede;

1. Özne+Sıfat+Nesne+Yüklem
2. Sıfat+Özne+Zarf+Yüklem

Türkçede ise;

1. Özne+Nesne+Yüklem
2. Özne+Yer Tamlayıcısı+Yüklem

olarak ayrılmaktadır.

Türkçede basit cümle yapıları cümlede tek bir yüklem bulunduran cümle türü olarak tanımlanmasına karşın Korecede hem tek bir özne hem de tek bir yüklem içeren cümle türü olarak tanımlanmaktadır. Bunun sebebi Korecede çift özne yapısının bulunmasıdır. Çift öznenin bulunduğu cümleler birleşik cümle türü olarak görülmektedir. Korecedeki çift özne yapıları genel olarak Türkçede tamlama türündeki özne olmaktadır. Bu sebeple Korecede birleşik cümle türünde değerlendirilen çift özneli cümleler, Türkçede basit cümle türüne girmektedir.

Korece isim cümlelerinde yüklem her zaman bitirme eklerinden birini almak zorundadır ancak, Türkçenin isim cümlelerinde yüklemin eksiz kullanıldığı durumlar da mevcuttur. 'Evde kimse yok. O benim annem. Bu onun değil.' gibi.

Bu çalışma, karşılaştırmalı söz dizimi açısından araştırmacılara, öğrencilere ve literatüre katkıda bulunacağı düşünülerek hazırlandı. Ancak çalışma hazırlanırken Türkiye'de Korece ile yapılmış karşılaştırmalı söz dizimi çalışmalarının azlığı göze çarpmıştır.

"Karşılaştırmalı dilbilim çalışmaları genelde iki dilin karşılaştırılması sonucu ortaya çıkan farklı noktalara dikkat çeker. Yabancı dil eğitiminde öğrencilerin karşılaşacakları zorluklar, ana dille yabancı dilin karşılaştırılmasıyla tahmin edilebilir. Yabancı bir dili öğreten eğitmenler, ana dil ile hedef dilin yapısal yönden farklılıklarını ortaya koyan karşılaştırmalı dilbilim konusuna ilgi göstermeli, iki dil arasındaki farkların yabancı dil öğretiminde ortaya çıkarabileceği sorunları önleyebilmelidir."[66]

Türkiye'de Türkçe ve Korece üzerine yapılmış karşılaştırmalı Türkçe çalışmaları malesef çok fazla değildir.[67] Türkiye'de Korece ile yapılmış en genel karşılaştırmalı dilbilim çalışmaları sayın Prof. Dr. S. Göksel Türközü tarafından yapılmıştır.

Türkçe ve Korece karşılaştırmalı dilbilim çalışmalarının literatür sıkıntısı yaşanmayacak şekilde artması, bu alanda çalışma yapacak araştırmacılar açısından da daha yararlı olacağı düşünülmektedir.

---

[66] S. Göksel Türközü (2014), *"Türkçe ve Korece Arasındaki Benzerlikler"*, Türk Dilinin ve Edebiyatının Yayılma Alanları, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, s.396.

[67] Türközü (2014), s.396.

KAYNAKÇA

Aksan, Doğan (1997), *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*, TDK Yayınları, 2000.

박영순 (Bag Yıonğsun) (1997), *현대 한국어 통사론*, 집문당, 서울, (*Hyıonde Hangugıo Tonğsaron "Günümüz Korecesi Söz Dizimi",* Cibmundanğ, Seul).

박영순 (Bag Yıonğsun) (2008), *한국어와 한국어 교육*, 한국문화사, 서울, (*Hangugıova Hangugıo Gyoyug* "*Korece Korece Eğitimi"*, Hangugmunhoasa, Seul).

Choi Han Woo (1996), *"A Comparative Study of Korean and Turkic*", International Journal of Central Asians Studies, Vol.1.

Chomsky, Noam (1957), *Syntactic Structures,* Mouton Publisher, The Hague.

조경순 (Co Gyıonğsun) (2014), *국어 이중 주어 구문에 대한 통사*, 전남대학교, (*Gugıo İcunğ Cuıo Gumune Dehan Tonğsa* "*Korece Çift Özne Yapısının Söz Dizimi"*, Cıonnam Dehaggyo).

Culicover, Peter W. (2014), *The History of Syntax*, Handbook of Syntax, London.

Daşdemir, Muharrem (2015), *Türkçenin Yapısal ve-İşlevsel Söz Dizimi,* Fenomen Yayınları, Erzurum.

Doğan, Nuh (2005), "*Türkçe Çift Nesneli Bir Dil Midir?",* Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History od Turkish and Turkic, Vol.10/8.

Ediskun, Haydar (2010), *Türk Dilbilgisi,* Remzi Kitapevi, İstanbul.

이익섭 (İ İgsıob) (2005), *한국어 문법*, 서울대학교출판부, 서울, (*Hangugıo Munbıob "Korece Dilbilgisi"*, Sıoul Dehaggyo Çulpanbu, Seul).

이관규 (İ Goangyu) (1999), *학교 문법론*, 월인, 서울, (*Haggyo Munbıoblon* "*Dilbilgisi Okulu",* Vorin, Seul).

이홍식 (İ Honğşig) (2003), *문장의 주요 성분*, 국립국어원, (*Muncanğıy Cuyo Sıonğbun "Cümlenin Temel Ögeleri",* Gugribgugıovon).

Karaağaç, Günay (2013), *Türkçenin Dilbilgisi,* Akçağ Yayınları, Ankara.

Karaağaç, Günay (2011), *Türkçenin Sözdizimi,* Kesit Yayınları, İstanbul.

Karahan, Leyla (2011), "*Belirtisiz Nesnenin Söz Dizimindeki Yeri Üzerine",* Türk Dili Üzerine İncelemeler, Akçağ Yayınları, Ankara.

Karahan, Leyla (2015), *Türkçede Söz Dizimi,* Akçağ Yayınları, Ankara.

김정숙 (Gim Cıonğsug) 박동호 (Bag Donğho), 이병규 (İ Byıonğgyu), 이해영 (İ Heyonğ), 정희정 (Cıonğ Hıycıonğ), 최정순 (Çö Cıonğsun), 허용 (Hıoyıonğ) (2005), "*외국인을 위한 한국어 문법 1"*, 국립국어원, 서울, (*Vöguginıl Vihan Hangugıo Munbıob 1 "Yabancılar İçin Korece Dilbilgisi 1",* Gugribgugıovon, Seul).

권재일 (Guıon Ceil) (1992), *한국어 통사론*, 강남출판문화센터, 서울, (*Hangugıo Tonğsaron* "*Korece Söz Dizimi",* Gangnam Çulpan Munhoa Sentıo, Seul).

Lee, H.B. (1989), *Korean Grammar,* Oxford University Press, New York.

Özkan, Mustafa ve Veysi Sevinçli (2013), *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi,* Akademik Kitaplar, İstanbul.

Türközü, S. Göksel (2010), "*통사면에서 한국어와 터키어의 대조 분석 및 한국어 일기 자료 오류 분석*", Ceesok Journal of Korean Studies, Vol.11, Sofia, (*Tonğmyıonesıo Hangugıova Tıokiıoıy Deco Bunsıog Mit Hangugıo İlgi Caryo Oryu Bunsıog "Söz Dizimi Açısından Korece ve Türkçenin Karşılaştırmalı Analizi ve Korece Günlük Veri Hataları Çözümlemesi").*

Türközü, S. Göksel (2008), "*터키인을 위한 한국어 문법 교육*", Journal of Korean Studies, Vol.9, Sofia, (*Tıokiinıl Vihan Hangugıo Munbıob Gyoyug - "Türkler İçin Korece Dil Bilgisi Eğitimi").*

Türközü, S. Göksel (2014), "*Türkçe ve Korece Arasındaki Benzerlikler"*, Türk Dilinin ve Edebiyatının Yayılma Alanları, TDK Yayınları, Ankara.

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyası: Derya BAKIR

Uyruğu: Türkiye (TC)

Doğum Tarihi ve Yeri: 23/01/1993, İstanbul

Medeni Durumu: Bekar

Tel: +905386571885

E-mail: derya_kde@hotmail.com

Yazışma Adresi: Mevlana mah. Cemilbaba cad. Leylak apt. Kat.5 Daire.18 Talas/ KAYSERİ

EĞİTİM

DERECE	KURUM	MEZUNİYET TARİHİ
Yüksek Lisans	ERÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri	……
Lisans	ERÜ Edebiyat Fakültesi, Kayseri	2015
Lise	Necip Fazıl Kısakürek Lisesi, İstanbul	2011

YABANCI DİL

Korece

İngilizce

YAYINLAR